

KEURUU

KEURUUN KAUPUNGIN
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA
2023

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	4
2.	Keuruun kaupungin opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen	4
2.1	Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma	4
2.1.1	Opiskeluhoollon ohjausryhmä	4
2.1.2	Opiskeluhoitosuunnitelman laatiminen	5
2.1.3	Opiskeluhoitotyön tavoitteet	5
2.1.4	Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet	5
3.	Esiopetus	8
3.1	Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma	8
3.2	Aurinkolinna, Haapamäen päiväkoti ja Lapin päiväkoti	12
3.2.1	Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	12
3.2.2	Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	12
3.2.3	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	12
3.2.4	Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	13
3.2.5	Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi	15
4.	Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus	15
4.1.	Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma	15
4.2	Einari Vuorelan koulu (sis. esiopetus)	19
4.2.1	Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	19
4.2.2	Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	20
4.2.3	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	21
4.2.4	Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	22
4.2.5	Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	23
4.3.	Haapamäen yhteiskoulu	23
4.3.1	Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	23
4.3.2	Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	24
4.3.3	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	25
4.3.4	Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	26
4.3.5	Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	27
4.4	Keuruun ala-aste	27

4.4.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	27
4.4.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi	28
4.4.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	30
4.4.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	31
4.4.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	33
4.5 Keuruun yhteiskoulun yläkoulu	33
4.5.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	33
4.5.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi	33
4.5.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	34
4.5.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	35
4.5.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	36
4.6 Pohjoislahden ala-aste (sis. esiopetus).....	36
4.6.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	36
4.6.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi	37
4.6.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	38
4.6.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	39
4.6.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	40
5. Lukiokoulutus	41
5.1 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat	41
5.2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	41
5.3 Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi	42
5.4 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	43
5.5 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	44
5.6 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	45
Liitteet.....	47

1. Johdanto

Tässä suunnitelmassa käytetään perusopetuslain mukaisesta käsitteestä oppilashuolto ilmaisua opiskeluhoolto, oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta opiskelijasta ilmaisua oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä.

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoiltoa toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoiltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Opiskeluhoiltopalvelut järjestetään lähipalveluna, jolle opetuksen järjestäjän tulee tarjota asianmukaiset tilat.

2. Keuruun kaupungin opiskeluhoilto-suunnitelman laatiminen

2.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelma

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoilto-kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoilto-yhteisön yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoilto-ohjausryhmä. Opiskeluhoilto-suunnitelma laaditaan yhteistyössä esiopetuksen, koulujen ja opiskeluhoilto-palvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoilto-suunnitelma korvaa opiskeluhoilto-osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoilto-työn tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoilto-toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä esiopetusyksikkö- ja koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoilto-suunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista esiopetusyksiköissä ja kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opetuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoilto-suunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten esiopetusyksiköiden ja koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoilto-palvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

2.1.1 Opiskeluhoilto-ohjausryhmä

Keuruun kaupungissa kasvun ja hyvinvoinnin lautakunta nimeää opiskeluhoilto-ohjausryhmän jäsenet omalta toimialtaan. Ohjausryhmään on nimetty hyvinvointijohtaja, esiopetuksen edustajaksi varhaiskasvatuksen vastaava, perusopetuksen edustajaksi rehtorikokouksen puheenjohtaja, koulutuksen edustajaksi lukion rehtori, nuorisopalveluiden edustajaksi nuorisopalveluiden vastaava,

erityisvarhaiskasvatuksen edustajaksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja ja erityisopetuksen edustajaksi kiertävä laaja-alainen erityisopettaja. Lisäksi hyvinvointialue on nimennyt ohjausryhmään opiskeluterveydenhuollon palveluvastaavan, kouluterveydenhuollon edustajan sekä psykologi- ja kuraattoripalvelujen edustajan.

Ohjausryhmän tehtävänä on seurata opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumista, arvioida sitä ja vastata kehittämistoimenpiteistä. Opiskeluhuoltoryhmä valvoo erityisesti omavalvontasuunnitelman kautta opiskeluyksikkökohtaisen opiskeluhuollon toteutumista.

2.1.2 Opiskeluhuoltosuunnitelman laatiminen

Keuruun kaupungissa on päädytty laatimaan yksi yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma, joka pitää sisällään kaikki koulutusmuodot sekä esiopetusyksiköittäin ja kouluittain tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-4. Asiakokonaisuus 5:n sisältyvät tarkennetut suunnitelmat sisältyvät koulujen turvallisuussuunnitelmiin. Tässä suunnitelmassa kohtaa 5 avataan kaikille esiopetusyksiköille ja kouluille yhteisellä, yleisellä tasolla.

Opiskeluhuoltosuunnitelma on laadittu monialaisessa yhteistyössä kaupungin ja hyvinvointialueen asiantuntijoiden kanssa. Esiopetusyksiköt ja koulut ovat laatineet omat osuutensa kuullen huoltajia ja oppilaita oppilaskunnan hallituksen ja vanhempainoimikuntien edustajien kautta sekä esittelemällä sisällön keskeiset asiakohdat oppilaille. Opiskeluhuollon ohjausryhmä on ohjannut työskentelyä maaliskuusta 2023 alkaen.

Tätä opiskeluhuoltosuunnitelmaa täydentää ja toteuttaa paikallisesti laaditut suunnitelmat ja ohjeet: aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, mediaportaat-suunnitelma, mielenterveys- ja päihdesuunnitelma sekä tämän suunnitelman liitteenä olevat asiakirjat.

2.1.3 Opiskeluhuoltotyön tavoitteet

Opiskeluhuolto on oppilaiden hyvinvoinnin tukemista esiopetuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Luonteeltaan se on ensisijaisesti ehkäisevää ja yhteisöllistä. Hyvinvointia tukevalla toimintakulttuurilla huolehditaan sekä opiskelijoiden ja yhteisön hyvinvoinnista että ympäristön turvallisuudesta.

Opiskeluhuoltotyön keskeiset tavoitteet tulevat laista. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain tarkoituksena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, opiskelukykyä ja osallisuutta, ehkäistä ongelmien syntymistä ennalta ja turvata varhainen tuki sitä tarvitseville. Tarkoituksena on myös edistää koulu- ja opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Lisäksi lain tarkoituksena on turvata oppilaiden ja opiskelijoiden tarvitsemien opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus ja laatu sekä vahvistaa opiskeluhuollon toteuttamista ja johtamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

2.1.4 Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Opiskeluhuolto on osa välittämisen, huolenpidon ja myönteisen vuorovaikutuksen toimintakulttuuria esiopetus- ja kouluyhteisössä. Opiskeluhuollon toimintatapoja kehitettäessä huomioidaan niin yksilöllisen kuin esiopetus- ja kouluyhteisön tuen näkökulmat.

Kodin ja esiopetuksen sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön merkitys korostuu opiskeluhuollossa. On tärkeää, että lasten ja nuorten oppimisen ja kasvun pulmat tunnistetaan ajoissa ja oppilaan tarvitsema tuki suunnitellaan yhdessä huoltajien kanssa. Yhteistyöhön huoltajien kanssa varataan riittävästi aikaa. Lisäksi yhteistyötä tehdään tiiviisti hyvinvointialueen paikallisten toimijoiden kuten kuraattorin, koulupsykologin, sosiaalitoimen, perheneuvolan, oppilaan kanssa työskentelevien terapeuttien tai muun

terveydenhuoltohenkilöstön (kuten lastenpsykiatrian) kanssa. Lisäksi osassa kouluista opiskeluhoollon yhtenä jäsenenä voi toimia myös kasvatusohjaaja tai koulunuorisotyöntekijä.

Opiskeluhooltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Opiskeluhooltotyössä noudatetaan tietosuojaa ja salassapitoa koskevia säädöksiä. Yksittäistä oppilasta koskevat luottamukselliset tiedot kirjataan järjestelmällisesti säädösten mukaisesti. (kts. Perusopetuksen laatukriteerit. Opetushallituksen julkaisu 2009:19)

Opiskeluhoolltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko esiopetus- ja kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoolltona. Lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoolltoon. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon oppilaan edun ensisijaisuus.

Opiskeluhoollto jatkuu esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta aina toiselle asteelle saakka. Tavoitteena on turvata lapsen eheä kasvu- ja oppimispolku myös opiskeluhoollon näkökulmasta läpi eri nivelvaiheiden.

Oppilailla on oikeus opiskeluhoolltopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhoollto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut. Järjestämisestä vastaa hyvinvointialue. Opiskeluhoolltopalvelut järjestetään lähipalveluna Keuruun kaupungin palveluihin osoittamissa tiloissa.

Opiskeluhoolltoa toteutetaan monialaisissa työryhmissä:

- **Opiskeluhoollon ohjausryhmä** vastaa yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.
- **Esiopetusyksikkö ja koulukohtainen ryhmä** vastaa yksikön/ koulun opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.
- **Tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä** voidaan koota tapauskohtaisesti käsittelemään yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarvetta ja opiskeluhoollon järjestämiseen liittyvää asiaa. Ryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita vain oppilaan, tai jos hänellä ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella.

Oppilashuollossa kertyvien tietojen kirjaaminen:

Oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan oppilashuolltokertomukseen, terveydenhuollon potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin sekä kuraattorin asiakaskertomukseen.

Yksittäisen oppilaan asiaa selvittävän asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot oppilashuolltokertomukseen. Myös muut ryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia. Oppilashuolltokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. (OHL 20 §)

Oppilashuolltokertomukseen kirjataan yksittäisen oppilaan:

- 1) Nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen oppilaan huoltajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) Asian aihe ja vireille panija;
- 3) Opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) Tiedot asian käsittelystä opiskelijahuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) Toteutetut toimenpiteet;
- 6) Kirjauksen päivämäärä ja kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa

Jos sivullisille annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. (OHL 20 §)

Opiskeluhoitorekisteri:

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 21 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä ylläpitää opiskeluhoitorekisteriä, johon tallennetaan opiskeluhoitokertomukset sekä muut siihen liittyvissä tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat. Opiskeluhoitorekistereistä voidaan luovuttaa tietoja tietoon oikeutetulle asianmukaisesti suojatun teknisen käyttöyhteyden avulla. Opiskelijahuoltorekisteriin eivät lain mukaan kuulu terveydenhuollon potilaskertomukset tai kuraattorin asiakaskertomukset, jotka kuuluvat eri rekistereihin. (<https://www.oph.fi/fi/usein-kysytty/oppilas-ja-opiskeluhoollon-henkilorekisteri>)

Opiskeluhoitoon liittyvien tietojen salassapito:

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 21 §:n 1 momentissa tarkoitettuun opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:ssä säädetään.

Oppilaitoksen henkilöstö, opiskeluhoitopalveluja toteuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt taikka niiden toimeksiannosta tai muutoin niiden lukuun opiskeluhoollon toimenpiteisiin osallistuvat ammattihenkilöt, opetusharjoittelua suorittavat ja muut opetuksen tai yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteutukseen osallistuvat henkilöt taikka opetuksen ja koulutuksen järjestämisestä vastaavien toimielinten jäsenet eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhoollon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:

1. asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
2. tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.

Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu asianomaisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin. (OHL 22 §)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 23 §:n mukaan opiskeluhoolltoa koskevista salassapitovelvoitteista voidaan poiketa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään, ellei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoollon jatkuvuuden kannalta.

Toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta)

Opetuksen järjestäjä arvioi opiskeluhoollon toteutumista ja vaikuttavuutta ja tekee opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvontaa. Keuruulla omavalvonnan kuntatasoisesta järjestämisestä vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opiskelijahuollon saatavuutta, riittävyttä ja sisältöjä arvioidaan säännöllisesti yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Oppilaitos- ja esiopetusyksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitos- ja yksikkötasoisesta opiskeluhoitotyön arvioinnista ja kehittämisestä. Tässä apuna käytetään liitteenä 1 olevaa omavalvonnan tarkastuslistaa, joka tulee tehdä kulloisenkin lukuvuoden loppuun mennessä ja toimittaa opiskeluhoiton ohjausryhmälle kokonaisarviointia varten.

Keuruun oppilashuollon tilaa arvioidaan sekä kaupunkikohtaisin että koulukohtaisin arviointimenetelmin. Kaupunkikohtaista kokonaisarviointia ovat Terveyden ja hyvinvoinnin kouluterveyskyselyt sekä OPH:n hyvinvointikyselyt, joista raportoidaan kasvun ja hyvinvoinnin lautakunnalle. Koulukohtaiset arvioinnit koulut hoitavat itsenäisesti ja poikkeavista tuloksista raportoidaan kaupungin kasvun ja hyvinvoinnin lautakunnalle.

1. Perusasteen oppilashuoltoa arvioidaan jatkuvasti. Haapamäen ja Keuruun yläasteiden 8. ja 9. luokkien oppilaat osallistuvat joka toinen vuosi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen organisoimaan Kouluterveyskyselyyn, jonka tuloksia tulee sekä tarkastella ja analysoida kouluilla, että tiedottaa ja keskustella kasvun ja hyvinvoinnin lautakunnassa. Kyselyn antamiin tietoihin tulee perehtyä tarkasti ja niiden antamaa tietoa tulee hyödyntää uusien suunnitelmien teossa.
2. Joka toinen vuosi (Kouluterveyskyselyn välivuosi) yläkoulut osallistuvat Opetushallituksen julkaisemaan hyvinvointikyselyyn, jonka tuotoksena koulut saavat Koulun hyvinvointiprofiilin.
3. Alakoulut osallistuvat Koulun hyvinvointiprofiilin tuottamiseen vuosittain.
4. Koulut seuraavat oppilaspoissaoloja mm. Wilma-ohjelman avulla.
5. Kouluilla on käytössä koulukiusaamiskyselyt sekä koulujen Kiva-tiimit. Koulut tekevät opetus- ja kasvatustyössään ennaltaehkäisevää työtä kiusaamisen ehkäisemiseksi mm. erilaisia pedagogisia menetelmiä hyväksikäyttäen. Oppilashuoltoryhmät toimivat koulukohtaisesti. Jokaisella koululla on omaa yksikköään koskevat oppilashuollon toimintaohjeet ja arviointimenetelmät.

Suunnitelman toteutumisen seuranta ja tarkistaminen

Oppilaitos- ja esiopetusyksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti (keskimäärin 8 kertaa) lukuvuoden aikana. Tuona aikana suunnitelmaan toteutumisen seurantaan on mahdollisuus palata säännöllisesti ja tarkistaa, että opiskeluhoiton oppilaitos- ja yksikkötasoisessa sekä yksilökohtaisesti toteutettavassa opiskeluhoitossa edetään suunnitelman mukaiseen suuntaan.

3. Esiopetus

3.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoiton toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on esiopetusyksikkökohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1) Arvio opiskeluhoiton kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhoiton kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin esiopetusyksiköltä. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden lasten ja esiopetusyksiköiden tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhooltotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi esiopetusyksiköiden määrä ja esiopetuksen lapsimäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttotustaisten lasten lukumäärät ja osuudet.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Opetuksen järjestäjän arvioissa käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2) Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa esiopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Lasten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (*opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoolto*) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Esiopetuksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu esiopetusyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatavat esiopetuksessa
- esiopetusyksikkökohtaisten opiskeluhooltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan ikäryhmälle tarkoitettuja neuvolapalveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä lasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoolltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään lapsen kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu esiopetuksessa huoltajan suostumukseen. Lapsen osallisuus ja toivomukset otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmassa kuvataan

- lapsen ohjaaminen opiskeluhooltopalveluihin (ikäryhmälle tarkoitetut neuvolapalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen lapsen tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen
- opiskeluhooltokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhooltorekisterille

- lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet esiopetuksessa

4) Yhteistyön järjestäminen lasten ja heidän perheidensä sekä esiopetuksessa työskentelevien ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien esiopetuksessa työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisessa
- esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

5) Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Lapsella on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista esiopetusyksiköiden kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan, päiväkodin johtajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai matkalla esiopetukseen tai kotiin tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan lapsen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan lapsen (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja esiopetuksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Paikallinen toteutus:

Kriisillä tarkoitetaan yllättävää tapahtumaa tai läheltä piti tilannetta, joka vaikuttaa voimakkaasti ja negatiivisesti yksilöön tai yhteisöön. Tällaisia tilanteita ovat mm. onnettomuudet, itsemurhat, väkivaltatilanteet, oppilaan tai henkilökunnan jäsenen vakava loukkaantuminen tai kuolema. Tapahtuma voi koskettaa suoraan tai välillisesti oppilaita ja henkilökuntaa sekä heidän läheisiään. Kriisitilanteessa ihmisen aikaisemmat kokemukset ja keinot eivät riitä tapahtuneen ymmärtämiseen ja hallitsemiseen. Tapahtuma voi järkyttää, herättää pelkoa, vihaa, syyllisyyttä tai turvattomuutta.

Kriisisuunnittelun tavoitteena on säilyttää esiopetusyksikön ja sen jäsenten toimintakyky kriisitilanteissa sekä ehkäistä psyykkisiä ja fyysisiä haittavaikutuksia. Lisäksi tavoitteena on osaltaan auttaa yhteisön toipumista sekä varmistaa koko yhteisön ja sen jäsenten kykyä selvitä vaikeista tilanteista.

Esiopetusyksikön kriisisuunnitelmasta vastaa päiväkodin vastaava tai koulunjohtaja yhteistyössä opiskelijahuollon kanssa.

Äkillisen onnettomuuden sattuessa yksikön toiminta on aktivoitava nopeasti, jotta voidaan säästyä ylimääräiseltä psyykkiseltä kuormitukselta ja vaivannöältä myöhemmin. Päiväkodin vastaava tai koulunjohtaja vastaa toiminnasta akuutissa tilanteessa, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen ottaa vastuun johdosta.

Päiväkodin vastaava tai koulunjohtajan/rehtorin apuna kriisinhallinnassa toimii yksikön kriisiryhmä. Ryhmä on saatava nopeasti kokoon ja sen työnjako on oltava ennakkoon sovittu. Esiopetusyksikössä sattuneessa kriisitilanteessa kriisiryhmän vastuulla on organisoida toiminta, käynnistää tukitoimet sekä hankkia ulkopuolista apua tarpeen mukaan. Mahdollisia yhteistyötahoja ovat muun muassa poliisi, pelastustoimi, sosiaalipalvelut, terveyskeskus ja seurakunta sekä työntekijöiden osalta myös työterveys.

Kriisiviestinnässä noudatetaan Keuruun kaupungin linjauksia. Päiväkodin vastaava tai koulunjohtaja/rehtori vastaa sisäisestä tiedottamisesta henkilöstölle, oppilaille sekä huoltajille ja vastuu ulkoisesta tiedotuksesta on hyvinvointijohtajalla. Kriisitilanteissa viestinnässä pyritään käyttämään samoja välineitä kuin normaalioloissa. Tärkein kriisiviestinnän kanava huoltajille on Wilma.

Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin päiväkotien turvallisuussuunnitelmissa, koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

Jokaisen yksikön tulee huolehtia turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat ajan tasalle vuosittain. Pelastussuunnitelman tehtävänä on suojata yksikössä työskentelevä henkilöstö, ympäristö ja omaisuus erilaisten vaarojen varalta. Yksiköissä tulee ryhtyä sellaisiin valmiutta edistäviin toimenpiteisiin, että vaaran torjuminen ja pelastaminen voidaan tarpeen vaatiessa toteuttaa viivytyksittä. Siksi

turvallisuushenkilöstöä tulee kouluttaa ensiapu-, pelastus- ja sammutustehtäviin ja hankkia toiminnassa tarvittavat välineet. Turvallisuushenkilöstön nimeäminen ja koulutus auttaa ennaltaehkäisemään onnettomuuksia sekä antaa valmiuksia toimia oikein mahdollisessa onnettomuus- tai vaaratilanteessa.

3.2 Aurinkolinna, Haapamäen päiväkoti ja Lapin päiväkoti

Keuruulla esiopetusta järjestetään Aurinkolinnan, Haapamäen ja Lapin päiväkodeissa sekä Einari Vuorelan koulussa ja Pohjoislahden ala-asteella, joiden esiopetukseen liittyvät tiedot on koottu koulun tietojen yhteyteen. Lisäksi yksityisessä päiväkoti Tähtitarhassa toimii esiopetusryhmä. Tiedot esiopetusyksiköittäin kohtiin 1-5:

3.2.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista esiopetuksessa henkilötyövuosina on kuvattu liitteessä 2.

Kuraattori kiertää esiopetusryhmät ja lisäksi kutsuttaessa yhteisöllisiin ja yksilöllisiin opiskeluhoitopalaveriiniin. Neuvolapalvelut ikäryhmän mukaisesti, psykologipalvelut tarvittaessa.

3.2.2 Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat esiopetuksessa

Varhaiskasvatuksen vastaava kutsuu koolle yhteisöllisen opiskeluhuollon ryhmän, jonka kokoonpano on varhaiskasvatuksen erityisopettaja, useamman yksikön esiopettajia, neuvolan terveydenhoitaja, neuvolan lastenlääkäri, seututerveyskeskuksen psykologi ja puheterapeutti, toimintaterapeutti, koulukuraattori, varhaiskasvatuksen vastaavat sekä hyvinvointijohtaja.

Ryhmä toimii samalla yksikkökohtaisena opiskeluhoitoryhmänä.

Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa toimintavuoden aikana. Syksyllä tehtävänä on toimintasuunnitelman laatiminen ja keväällä toteutetaan toiminnan arviointi. Ryhmässä suunnitellaan ja tarkastellaan opiskeluhoitopalvelujen saatavuutta, saavutettavuutta sekä toimintaa ja tiloja.

3.2.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Lapsen ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Esiopetusta järjestävä yksikkö tiedottaa lapsille ja heidän huoltajilleen opiskeluhoitopalveluista. Esiopetuksen opettaja, joka tuntee lapsen ja on lapsen kanssa säännöllisesti tekemisissä, ohjaa lapsen huoltajineen hakemaan lapsen tarvitsemia opiskeluhoitopalveluja, joita ovat neuvolan, psykologin ja kuraattorin palvelut. Esiopetuksen opettaja voi konsultoida neuvolan terveydenhoitajaa, psykologia, kuraattoria tai neuvolalääkäriä.

Yksittäisen lapsen tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, huoltajan suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen lapsen tai ryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskelijahuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se kasvatus- ja opetushenkilöstön edustaja tai oppilashuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön.

Asiantuntijoiden nimeäminen, muiden yhteistyötahojen tai lasten läheisten osallistuminen ryhmään edellyttää aina lapsen tai huoltajan yksilöityä kirjallista suostumusta.

Opiskeluhohtokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhohtorekisterille

Asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskeluhohtokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä tarvittaessa myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Opiskeluhohtokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Opiskeluhohtokertomus tallennetaan opiskeluhohtorekisteriin ja se on salassa pidettävä asiakirja. Salassapito koskee asiakirjasalaisuutta, vaitiolovelvollisuutta ja hyväksikäyttökieltoa.

Opiskeluhohtokertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

1. Yksittäisen lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä lapsen huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
2. Kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka- asemansa
3. Kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa
4. Asian aihe ja vireille panija
5. Lapsen tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
6. Toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
7. Tiedon asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tiedot

Jos sivullisille annetaan opiskeluhohtokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet esiopetuksessa

Huoltajat ilmoittavat päiväkodille lasten erityisruokavalioista. Erityisruokavalioihin tarvitaan lääkärin tai terveydenhoitajan todistus.

Lapsen sairauden vaatiman hoidon järjestäminen on tapauskohtaista. Neuvolan terveydenhoitaja huolehtii, että esiopetusyksikön henkilökunta saa tietoa lapsen sairauden olennaisista kasvuun tai oppimiseen liittyvistä ja vaikuttavista asioista. Tarvittaessa terveydenhoitaja huolehtii siitä, että asiantuntijat opastivat yksikön henkilökuntaa lapsen sairauden hoidosta esiopetuspäivän aikana.

3.2.4 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Lasten, huoltajien, esiopetuksen henkilöstön ja opiskeluhohtopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhohtosuunnitelman laatimisessa ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisessa

Varhaiskasvatuksen opettajat voivat tehdä aloitteita opiskeluhohtoryhmälle ja siten vastata suunnitelmien toteuttamisesta. Opiskeluhoollon asiantuntijoiden tehtävä on tuoda opiskeluhohtoryhmän tietoon esiopetusyhteisön tai lapsiryhmän ilmiöitä, joita he ovat havainneet ja joihin halutaan kiinnittää huomiota. Huoltajien ammatillista osaamista ja asiantuntemusta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan sekä suunnittelussa ja toimintojen toteuttamisessa. Lapsille annetaan mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.

Esiopetuksen ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Yksikkökohtaista esiopetuksen opiskeluhoitoryhmää johtaa varhaiskasvatuksen erityisopettaja/ varhaiskasvatuksen vastaava. Opiskeluhoitoryhmässä on yksiköiden edustus, varhaiskasvatuksen erityisopettajat sekä kuraattori, psykologi ja neuvola terveydenhoitaja. Ryhmään voidaan tarvittaessa kutsua myös muita asiantuntijoita.

Opiskeluhoitosuunnitelmaan kirjataan käsiteltävät aiheet ja suunnitelma niiden käsittelemisestä nelivuotiskaudella. Lukuvuoden/ toimintakauden aikana esille otettavat asiat, niiden käsittelyajankohta, toteutustapa ja vastuut kirjataan vuosikelloon.

Opiskeluhoitoryhmän kokouksesta laaditaan muistio. Muistioon kirjataan myös kokouksessa käsiteltyjen asioiden aihe. Näin voidaan varmistua siitä, että kaikki opiskeluhoitosuunnitelmassa käsiteltäviksi suunnitellut aiheet tulevat käsitellyiksi nelivuotiskausittain. Opiskeluhoitoryhmien kokousmuistiot ja vuosikellot kirjataan päiväkodin tietojärjestelmään.

Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä

Esiopetusryhmän opettajan on tärkeä tietää, milloin toimii opettajana ja milloin hänen toimintansa on opiskeluhoiltoa, koska näitä ohjaavat eri lait. Yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen osalta on opiskeluhoillollista toimintaa opettajan toimiessa monialaisessa, yksilökohtaista opiskeluhoiltoa varten kootussa asiantuntijaryhmässä. Opiskeluhoiltoa on myös psykologin, kuraattorin ja/ tai kouluterveyden huollon konsultaatio. Sen sijaan opetuksen järjestäminen, kolmiportainen tuki, oppilaanohjaus, työrauha ja kurinpitotoimet ovat perusopetuslain alaista opetusta ja oppimisen tukea, ei opiskeluhoiltoa.

Opiskeluhoillon yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä järjestetään tapauskohtaisesti ja on esimerkiksi kouluterveydenhuollon, psykologin ja/ tai kuraattorin palvelujen järjestämistä.

Lapselle, joka on ohjautunut erityiseen tukeen psyykkisten ongelmien takia, ei voi antaa opiskeluhoillon palveluja ilman lapsen omaa suostumusta. Opiskeluhoillon palvelun järjestäminen edellyttää hyvää ja luottamuksellista suhdetta esiopetuksen aikuisiin.

Yhteistyö esiopetuksen ja muiden lasten hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten perheneuvola, lastensuojelu ja erikoissairaanhoido

Yksilön tasolla tehtävää yhteistyötä voivat olla esim. palaverit, joissa ulkopuolisten palvelujen ja muiden yhteistyökumppaneiden järjestäjät ja edustajat ovat mukana.

- Lastensuojeluilmoituksen tekeminen
- Neuvolayhteistyö
- Erikoissairaanhoido
- Puheterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti, musiikkiterapeutti
- KSSHHP puheterapeutti/ kuntoutus- ja toiminnanohjaaja
- Psykologi
- Perhetyöntekijä

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen lapsille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskeluhoollon menettelytavoista tiedotetaan lapsille ja heidän huoltajilleen sekä yhteistyötahoille lukuvuoden alussa kunnan www- sivulla ja vanhempainilloissa.

3.2.5 Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimenpiteet opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma sisältää ohjeistuksen lapsen koskemattomuuteen liittyviin ukiin (turvallisuussuunnitelma luku 5.4). Turvallisuussuunnitelman liitteenä on myös kiusaamisen ehkäisemisen ja puuttumisen suunnitelma (liite 3) sekä Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen toimintatapa-kaavio väkivaltilanteissa. Suunnitelma löytyy varhaiskasvatusyksikköjen perehdytyskansioista.

Kriisu-suunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Kriisu-suunnitelma on kuvattu yleisellä tasolla kohdassa 3.1. Keuruun kaupungin varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelmassa kuvataan toimintatavat kriisi-, uhka- ja vaaratilanteissa tarkemmin. Lisäksi toimintaohjeet onnettomuus-, vaara- ja väkivaltilanteisiin löytyy varhaiskasvatusyksiköissä olevista perehdytyskansioista.

4. Perusopetus ja perusopetukseen valmistava opetus

4.1. Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelma

Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on koulukohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5):

1) Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista

Arvioon opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoollon palveluista (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnitelmassa opiskeluhoollon palvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoollon palvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Arvioon kokonaistarpeesta sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoollotyössä sekä opiskeluhoollon yhteistyössä tarvittavat resurssit. Kokonaistarpeen arvioissa huomioidaan esimerkiksi kouluyksiköiden määrä ja koulujen oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arvioissa huomioidaan lisäksi esimerkiksi eri ikäisten, tehostettua (ja) tai erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotilanteesta oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arvioissa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoollon palvelujen ammattilaisilta.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

2) Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoitollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (*opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito*) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden ja kouluyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset
- koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat
- poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen. Lisäksi kuvataan tämän edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle. (*Kohtaan tulossa mahdollisesti muutoksia sitouttavan kouluyhteisötyön toimintamallia koskevan perusopetuslain muutoksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden vastaavan uudistuksen myötä*).
- tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

3) Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoitollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitollon, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhoitollon seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)
- yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

- opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle
- tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä
- opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa
- oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

4) Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitokertomuksen toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitokertomuksessa keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan

- oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoitokertomuksen toteuttamiseen
- koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä
- opiskeluhoitokertomuksen moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä
- yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoidon ja poliisi
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitokertomuksen periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

5) Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai

rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan oppilaan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhuoltopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Paikallinen toteutus:

Kriisillä tarkoitetaan yllättävää tapahtumaa tai läheltä piti tilannetta, joka vaikuttaa voimakkaasti ja negatiivisesti yksilöön tai yhteisöön. Tällaisia tilanteita ovat mm. onnettomuudet, itsemurhat, väkivaltatilanteet, oppilaan tai henkilökunnan jäsenen vakava loukkaantuminen tai kuolema. Tapahtuma voi koskettaa suoraan tai välillisesti oppilaita ja henkilökuntaa sekä heidän läheisiään. Kriisitilanteessa ihmisen aikaisemmat kokemukset ja keinot eivät riitä tapahtuneen ymmärtämiseen ja hallitsemiseen. Tapahtuma voi järkyttää, herättää pelkoa, vihaa, syyllisyyttä tai turvattomuutta.

Kriisisuunnittelun tavoitteena on säilyttää kouluyhteisön ja sen jäsenten toimintakyky kriisitilanteissa sekä ehkäistä psyykkisiä ja fyysisiä haittavaikutuksia. Lisäksi tavoitteena on osaltaan auttaa kouluyhteisön toipumista sekä varmistaa koko kouluyhteisön ja sen jäsenten kykyä selvitä vaikeista tilanteista. Koulun kriisisuunnitelmasta vastaa rehtori yhteistyössä opiskelijahuollon kanssa.

Äkillisen onnettomuuden sattuessa koulun toiminta on aktivoitava nopeasti, jotta voidaan säästyä ylimääräiseltä psyykkiseltä kuormitukselta ja vaivannäöltä myöhemmin. Rehtori vastaa toiminnasta akuutissa tilanteessa, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen ottaa vastuun johdosta.

Rehtorin apuna kriisinhallinnassa toimii koulun kriisiryhmä. Koulut kirjaavat, ketä kriisiryhmään kuuluu. Pienemmillä kouluilla henkilökunnan lisäksi mm. koulun sosiaalityöntekijä, koulupsykologi, pappi, huoltaja tmv. Isommilla kouluilla esim. psykologian opettaja, oppilashuollon edustaja, uskonnon opettaja, koulun sosiaalityöntekijä, koulupsykologi jne. Ryhmä on saatava nopeasti kokoon ja sen työnjako on oltava ennakkoon sovittu. Koululla sattuneessa kriisitilanteessa kriisiryhmän vastuulla on organisoida toiminta, käynnistää tukitoimet sekä hankkia ulkopuolista apua tarpeen mukaan. Mahdollisia yhteistyötahoja ovat muun muassa poliisi, pelastustoimi, sosiaalipalvelut, terveyskeskus ja seurakunta sekä työntekijöiden osalta myös työterveys.

Kriisiviestinnässä noudatetaan Keuruun kaupungin linjauksia. Rehtori vastaa sisäisestä tiedottamisesta henkilöstölle, oppilaille sekä huoltajille ja vastuu ulkoisesta tiedotuksesta on hyvinvointijohtajalla. Kriisitilanteissa viestinnässä pyritään käyttämään samoja välineitä kuin normaalioloissa. Tärkein kriisiviestinnän kanava huoltajille on Wilma.

Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu

tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

Jokaisen koulun tulee huolehtia turvallisuus- ja pelastussuunnitelmat ajan tasalle vuosittain. Koulujen pelastussuunnitelman tehtävänä on suojata koulun alueella työskentelevä henkilöstö, ympäristö ja omaisuus erilaisten vaarojen varalta. Koulussa tulee ryhtyä sellaisiin valmiutta edistäviin toimenpiteisiin, että vaaran torjuminen ja pelastaminen voidaan tarpeen vaatiessa toteuttaa viivytyksittä. Siksi turvallisuushenkilöstöä tulee kouluttaa ensiapu-, pelastus- ja sammutustehtäviin ja hankkia toiminnassa tarvittavat välineet. Turvallisuushenkilöstön nimeäminen ja koulutus auttaa ennaltaehkäisemään onnettomuuksia sekä antaa valmiuksia toimia oikein mahdollisessa onnettomuus- tai vaaratilanteessa.

Keuruun kaupungissa perusopetusta järjestetään viidellä koululla. Tiedot kouluittain edellä lueteltuihin kohtiin 1-5 on kuvattu seuraavissa alaluvuissa.

4.2 Einari Vuorelan koulu (sis. esiopetus)

4.2.1 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista esiopetuksessa ja perusopetuksessa henkilötyövuosina on kuvattu liitteessä 2.

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta

Syyslukukauden alkaessa pidämme yhteisöllisen opiskeluhoitopalaverin opettajien, sekä opiskeluhoitotyöryhmän (erityisopettaja, koulupsykologi, terveydenhoitaja ja koulukuraattori) kanssa ja kartoitamme tulevan lukuvuoden opiskeluhoollon kokonaistarpeet. Käsitellyt asiat kirjataan muistioon.

Esioppilaiden opiskeluhoollon kokonaistarpeet kartoitetaan samalla, kun keskustellaan koululaisten opiskeluhoitopalveluista. Esioppilaat saavat neuvolapalveluja ikäryhmän mukaisesti. Koulun kiertävä erityisopettaja voi tarvittaessa ottaa myös esioppilaita seurantakäynnille.

Jos esiopetuksessa oleva oppilas tarvitsee esikouluvuoden aikana psykologipalveluja, hänet ohjataan terveyskeskuspsykologille. Myös perheneuvolan psykologi on tarvittaessa käytettävissä, jos tuen tarve on kokonaisvaltaisempi ja koskee koko perheen hyvinvointia.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Pienten koulujen yhteisiä yhteisöllisiä opiskeluhoitokokouksia pidetään 2-3 krt/ lukuvuodessa. Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat käytettävissä Einari Vuorelan koululla aina sovittaessa. Aika käytetään sopimuksen mukaan joko yhteisölliseen ja/tai yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon tai yhteistyöhön ja kehittämiseen liittyviin tehtäviin.

Kouluterveydenhoitaja on tavattavissa koululla joka kuukauden 1. tiistai. Päivinä, jolloin terveydenhoitaja ei ole koululla, hänet tavoittaa puhelimitse, esim. konsultaatiota tai muuta kiireellistä asiaa varten. Myös Wilma on käytössä.

Koululääkäri käy koululla laajoissa terveystarkastuksissa, 1. ja 5. luokalla. Terveystarkastaja pitää yhteyttä koululääkäriin ja konsultoi tätä tarvittaessa.

4.2.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Koulumme koko henkilökunta on sitoutunut huolehtimaan oppilaiden hyvinvoinnista ja ilmaisemaan huolensa, jos joku oppilas on tuen tarpeessa. Vaitiolovelvollisuus oppilaiden asioista koskee jokaista työntekijäämme.

Oppilaiden hyvinvointia seurataan koulussa jatkuvasti. Opettajankokouksissa käydään viikoittain läpi esiin tulleita haasteita oppilaiden hyvinvoinnissa. Vuosittain tehdään kaikille luokille hyvinvointikyselyt. Seuraamme myös kouluterveyskyselyjen tuloksia ja niistä saatavia viitteitä oppilaiden hyvinvointiin liittyen.

Koulukohtaisten opiskeluhoolloryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhoolloryhmä kokoontuu Einari Vuorelan koululla erikseen sovittuna aikana. Aloituksen opiskeluhoolloryhmän kokoontumiseen tekee yleensä rehtori tai opettaja. Opiskeluhoolloryhmään kuuluvat rehtori, opettaja, erityisopettaja, koulukuraattori, koulupsykologi, sekä terveystarkastaja.

Koulukohtaisen opiskeluhoolloryhmän muistiosta huolehtii koulun rehtori. Muistion kirjaamisesta sovitaan yhdessä. Siinä ilmenee käsitellyt asiat ja toimenpiteet.

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen

Poissaolokäytänteistä tiedotetaan huoltajia vanhempainillassa lukuvuoden alkaessa. Poissaolokäytänteistä muistutellaan vanhempia myös lukuvuoden aikana.

Keuruun kaupungin yhteinen ohje koulupoissaolojen seurannasta on kaikkien huoltajien nähtävillä Wilmassa.

Ohje koulupoissaolojen seurantaan ja puuttumiseen on kuvattu liitteessä 4.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Koulujen menettelytavat tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisessä ja käyttöön puuttumisessa ovat yhteisiä kaikilla Keuruun kouluilla. Menettelytapamalli on kuvattu liitteessä 5.

Keuruun kaupungin mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa kuvattu siihen liittyvää yhteistyötä.

http://www.keuruu.fi/images/sosiaalityo/dokumentit/mielenterveys_ ja_paihdesuunnitelma.pdf

Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulu ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden välien. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. Tämä tarkastus on viimeksi suoritettu keväällä 2022.

4.2.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Opettaja voi ohjata oppilaan opiskeluhoitopalveluihin tai oppilas voi itse esittää toiveensa päästä opiskeluhoitopalveluiden piiriin. Oppilaan huoltajille on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhoollon työntekijään ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Huoltajien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta ja heidän toiveestaan voidaan myös tarjota opiskeluhoitopalveluja oppilaalle.

Opettaja tai rehtori ohjaavat oppilaan opiskeluhoitopalveluihin ottamalla yhteyttä terveydenhoitajaan, koulukuraattoriin tai koulupsykologiin.

Huoltajilla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Keskusteltuaan oppilaan tuen tarpeesta yhdessä huoltajien kanssa, opettaja ja rehtori kutsuvat monialaisen asiantuntijaryhmän koolle. Huoltajat ja oppilas itse voivat myös olla aktiivisia ja esittää toiveensa opiskeluhoollon tarpeesta opettajalle tai rehtorille.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoollon kertomuksiin. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhoollon toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Opiskeluhoollon kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisissa kertyvät asiakastiedot opiskeluhoollon kuraattorin asiakaskertomukseen, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihoollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000).

Kun 14 §:ssä tarkoitettussa opiskeluhoollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhoollon tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhoollon tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe ja vireillepanija;
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet;

6) kirjausten päivämäärä sekä kirjausten tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilas, jolla on toistuvia kurinpitovirheitä tai jolta on evätty osallistuminen opetukseen, ohjataan aina hakemaan oppilashuollon palveluja.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Terveydenhoitaja lähettää kyselyt ja kutsut terveystarkastukseen huoltajille. Huoltaja toimittaa paperit täytettynä oppilaan omalle opettajalle. Opettaja täyttää oman osuutensa ja toimittaa paperit takaisin terveydenhoitajalle.

Terveydenhoitaja ilmoittaa lääkäriajat oppilaiden huoltajille ja opettajalle.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Terveydenhoitaja ilmoittaa koulun keittiölle erityisruokavaliot, keskusteltuaan oppilaan huoltajan kanssa.

Jos oppilaalla on lääkitystä vaativa sairaus. Hänelle tehdään yksilöllinen lääkehoidon suunnitelma yhdessä oppilaan, huoltajien, kouluterveydenhoitajan ja opettajan kanssa.

4.2.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Oppilaskuntatoiminnan kautta oppilaat voivat suunnitella yhteisölliseen oppilashuoltoon liittyviä tapahtumia ja toimintamuotoja. Einari Vuorelan koululla toimii oppilaskunta, jonka hallitus koostuu viidestä 1.-6.-luokkien oppilaasta. Oppilaskunnan hallitus vaihtuu vuosittain. Uudet jäsenet valitaan äänestämällä elokuussa. Äänioikeutettuja ovat kaikki koulun oppilaat 0.-6.-luokista.

Huoltajat voivat osallistua yhteisölliseen suunnitteluun vanhempainilloissa, iltatapahtumissa, kahdenkeskisissä tapaamisissa, sekä osallistumalla keskusteluun Wilman välityksellä.

Koulun henkilökunta (opettajat ja koulunkäynninohjaajat) kokoontuvat yhteisiin palaveriin tarvittaessa. Kokouksessa käsitellään tarpeen mukaan myös mahdollisia yhteisölliseen opiskeluhooltoon liittyviä asioita.

Opiskeluhoitoryhmä sopii yhdessä huoltajien kanssa käytänteistä, yhteydenpidosta ja oppilaan tuen asioista.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yksilön tasolla tehtävää yhteistyötä voivat olla esim. Palaverit, joissa ulkopuolisten palvelujen ja muiden yhteistyökumppaneiden järjestäjät ja edustajat ovat mukana.

- Perhetyöntekijät
- Sosiaalitoimi
- Lastensuojelu
- Neuvola yhteistyö, (esiopetus)
- Puheterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti
- Erikoissairaanhoito

– Koulupoliisi

Einari Vuorelan koulu toimii hyvässä yhteistyössä edellä mainittujen tahojen kanssa.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Koulun johtokunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Johtokunta osallistuu koulun asioiden käsittelyyn ja on tietoinen koululla tapahtuvasta toiminnasta ja toimintatavoista. Johtokunta hyväksyy koulun toimintasuunnitelman.

Huoltajille järjestetään vanhempainiltoja, joihin kutsutaan myös opiskeluhoitohenkilökuntaa kertomaan toiminnastaan ja yhteistyöstä oppilaiden, sekä perheiden tukena.

Pääasiallisena yhteydenpitokanavana käytetään Wilmaa. Huoltajien kanssa ollaan tarvittaessa tiiviisti yhteydessä myös sähköpostin ja puhelimen välityksellä.

Vanhempaintapaamisia järjestetään aina tarvittaessa.

Pienimpien oppilaiden kohdalla järjestetään vapaaehtoiset vanhempainkeskustelut syksyllä ja keväällä.

Einari Vuorelan koulu tekee yhteistyötä Keuruun seurakunnan, Nuorisotoimen, Jukojärven Veikkojen, Keuruun kirjaston, kansalaisopiston, musiikkiopiston, sekä muiden Keuruun koulujen kanssa.

4.2.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kuvattu liitteessä 3.

Kriisisuunnitelma on kuvattu yleisellä tasolla kohdassa 4.1. Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

4.3. Haapamäen yhteiskoulu

4.3.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista perusopetuksessa henkilötyövuosina on kuvattu liitteessä 2.

Kouluterveydenhoitaja on koululla kahtena päivänä viikossa, tiistaina ja torstaina (0,40 htv). Muulloin hänet tavoittaa puhelimitse. Koululääkäri on mukana laajoissa terveystarkastuksissa eli 1., 5. ja 8. luokkalaisten terveystarkastuksissa. Koulukuraattori, koulupsykologi ja psykiatrinen terveydenhoitaja (psykkari) ovat koululla pääsääntöisesti maanantaisin (0,20 htv).

4.3.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskelu huollon edistämiseksi

Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt

Oppilashuoltoryhmä käyttää kaveri- ja kiusaamiskartoituksia ja laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa, sekä opetushallituksen ylläpitämää hyvinvointiprofiilia arvioitaessa luokka- ja koulu yhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta.

Yksi merkittävimmistä koulumme hyvinvointitilanteen kartoittamismenetelmistä, on koulun oman hyvinvointikyselyn teettäminen kahdesti lukuvuodessa; lokakuussa ja maalikuussa. Kyselyn sisältö rakennetaan yhteistyössä oppilaskunnan kanssa.

Koulukohtaisten opiskelu huoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti ja asioita käsitellään yhteisö- ja ryhmätasolla siten, ettei yksittäisten oppilaiden nimiä mainita. Oppilashuoltoryhmän tehtäviin kuuluvat koordinointi, mm. nivelvaiheen ryhmäytyt, teemapäivät ja vanhempainillat. Lisäksi 1., 5. ja 8. luokan terveystarkastusten perusteella voidaan kohdentaa toimenpiteitä tarvittaessa. Kouluterveyskyselyn tulosten avulla voidaan kohdentaa hyvinvointia ja turvallisuutta tukevia tukitoimia. Myös oppilashuoltohenkilöstö voi tuoda työssään kohtamia ilmiöitä yleisen keskustelun piiriin ja oppilashuoltohenkilöstö voi vieraila luokassa seuraamassa tuntia ja/tai keskustelemassa luokan kanssa.

- Oppilashuoltoryhmä kokoontuu jokaisen kuukauden 1. maanantaina.
- Ydinryhmään kuuluvat erityisopettaja, opinnonohjaaja, kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja.
- Koulun yhteisöllistä opiskelu huoltoryhmää johtaa rehtori.
- Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen tulee ottaa huomioon kaikessa yhteisöllisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja kehittämisessä.
- Ryhmään kutsutaan tarvittaessa muita koulun henkilöstön edustajia, oppilaskunnan edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita.

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Poissaoloihin puuttumisen tarkoituksena on päästä puuttumaan mahdollisimman varhain poissaolojen taustalla oleviin ongelmiin yhdessä oppilaiden, huoltajien ja tarvittaessa viranomaisverkostojen kanssa. Pitkittyneet poissaolot voivat hankaloittaa opinnoissa etenemistä, vaikuttaa oppilaan kaverisuhteisiin ja pahimmillaan lisätä syrjäytymisen riskiä.

Oppilaan tehtävänä on huolehtia koulunkäynnistä työjärjestyksen mukaisesti ja huoltajan tulee ilmoittaa heti aamulla luokan opettajalle/-valvojalle Wilma-viestillä, tekstiviestillä tai puhelimitse, jos oppilas on poissa koulusta.

Ohje koulupoissaolojen seurantaan ja puuttumiseen on kuvattu liitteessä 4.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemiseen ja käyttöön puuttumiseen

Koulujen menettelytavat tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisessä ja käyttöön puuttumisessa ovat yhteisiä kaikilla Keuruun kouluilla. Menettelytapamalli on kuvattu liitteessä 5. Yhteiskoulun toimintasäännöt täydentävät tätä ohjeistusta.

Keuruun kaupungin mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa kuvattu siihen liittyvää yhteistyötä. http://www.keuruu.fi/images/sosiaalियो/dokumentit/mielenterveys_ja_paihdesuunnitelma.pdf

Koulun järjestyssäännöissä kuvataan päihteistä ja vaarallisista aineista: Laki kiellettyjen vaarallisten tai omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettujen esineiden tai aineiden tuominen kouluun, koulun alueelle tai kaikkiin koulun toimintaan liittyviin tilanteisiin ja tapahtumiin on kiellettyä. Tämä koskee mm. alkoholia, tupakkalain tarkoittamia tupakkaa tai tupakkatuotteita, huumausainelain tarkoittamia huumausaineita, veitsiä, ampuma-aseita, voimakkaita laserosoittimia sekä vastaavia esineitä ja aineita.

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden väliin. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

4.3.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavan päivänä. Mahdollisuus on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi.

Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksilökohtainen oppilashuolto järjestetään kunkin oppilaan tarpeiden mukaan. Ensisijainen vastuu oppilashuollon aloittamisesta on sillä oppilaan opettajalla, jolla herää huoli oppilaasta. Yksittäisen oppilaan käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu aina oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen (liite 6) ja asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.

Opiskeluhoitokertomuksen laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Yksittäisen opiskelijan asiaa selvittävän asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot oppilashuotokertomukseen Wilmaan. Myös muut ryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia. Oppilashuotokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Oppilashuotokertomukset ovat salassa pidettäviä.

Tarvittavan opiskeluhoitojärjestämisen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilas, jolla on toistuvia kurinpitorangaistuksia tai jolta on evätty osallistuminen opetukseen, ohjataan oppilashuotopalvelujen piiriin.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset, joista 1., 5. ja 8. luokan tarkastukset ovat laajoja. Laajoissa terveystarkastuksissa kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri arvioivat oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi myös perheen hyvinvointia, joten vanhemmat/hoitaja kutsutaan mukaan. Laajoissa tarkastuksissa hyödynnetään oppilaan ja vanhempien täyttämää esitietolomakkeita ja hoitajan kirjallisella suostumuksella myös opettajan arviota oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa.

Laajoista terveystarkastuksista kertyvää anonymiä tietoa voidaan hyödyntää oppilashuollon suunnitelmassa arvioidessa koko koulun hyvinvointia. Yhteenvedot toimivat yhteisöllisen oppilashuollon työkaluina ja auttavat suuntaamaan koulun ehkäisevää hyvinvointityötä.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Terveydenhoitaja ilmoittaa erityisruokavaliot koulun keittiölle.

4.3.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa yhteisöllisen oppilashuollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmän kokoontumisissa, joissa yhdessä pohditaan, suunnitellaan ja kehitetään koulun yhteisöllistä toimintaa. Se päivitetään myös vuosittain koulun yhteisölliseen vuosikelloon. Oppilaiden mielipiteitä voidaan ottaa huomioon myös kyselyissä ja luokkakeskusteluissa.

Vanhemmilla on mahdollisuus vaikuttaa yhteisölliseen oppilashuoltoon vanhempainilloissa sekä johtokunnan toiminnan kautta.

Yksilökohtaisessa oppilashuollossa oppilas ja huoltajat ovat keskeisiä toimijoita, kun oppilaan tueksi suunnitellaan, toteutetaan ja lopulta arvioidaan tukitoimia.

Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Oppilasta opettavat opettajat laativat pedagogisen arvion. Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogisen arvion perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Päätetty ajankohta tehostetun tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan oppilaan tietoihin Wilmaan.

Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Mikäli tehostetun tuen antamisesta huolimatta oppilaan kehitys ei etene toivotulla tavalla, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten.

Oppilasta opettavat opettajat valmistelevat pedagogisen selvityksen. Pedagogiset arviot ja selvitykset käsitellään monilaisessa yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöitä konsultoiden.

Oppilashuoltohenkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös oppilashuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten

tukitoimien piiriin ohjaamista. Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan HOJKSiin yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa.

Joustavan perusopetuksen oppilashuollollinen yhteistyö suunnitellaan ja toteutetaan tapauskohtaisesti. Oppilashuollon yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä järjestetään yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Kodin ja oppilashuollon väliseen yhteistyöhön kiinnitetään erityistä huomiota.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Vuosittain kutsutaan kokoon laaja oppilashuoltoryhmä käsittelemään ajankohtaisia asioita. Muu yhteistyö liitteessä "Yhteiskoulun yhteisöllinen vuosikello". Muuta yhteistyötä järjestetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Oppilashuollon palveluista tiedotetaan oppilaille ja heidän huoltajilleen sekä yhteistyötahoille lukuvuoden alussa jaettavalla koulutiedotteella, koulun www-sivulla ja vanhempainilloissa. Koulun työntekijöillä on myös velvollisuus ohjata oppilaita ja heidän huoltajiaan tarvittavien palveluiden piiriin.

Vanhempainiltojen vuorovaikutuksellisuuden lisääminen edesauttaa osallisuutta.

4.3.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kuvattu liitteessä 3.

Kriisisuunnitelma on kuvattu yleisellä tasolla kohdassa 4.1. Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

4.4 Keuruun ala-aste

4.4.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista perusopetuksessa henkilötyövuosina on kuvattu liitteessä 2.

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Syyslukukauden alussa pidämme yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän palaverin, jossa käymme läpi ajankohtaisia asioita ja kuulumisia eri toimijoiden (kuten koulukuraattorin ja -psykologin toimintavuoden) osalta ja kartoitamme, mitä ajankohtaisia asioita, kehittämiskohteita, kyselyitä tai tarkastuksia kyseiseen toimintavuoteen kuuluu. Samalla käymme läpi sitä, onko kentältä noussut esiin aiheita, joiden käsittelyyn olisi yhteisöllisen oppilashuollon osalta erityisesti syytä kiinnittää huomiota.

Oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, vararehtori, koulukuraattori, -psykologi ja -terveydenhoitaja, luokanopettajien, koulunkäynninohjaajien sekä erityisopettajien edustaja ja oppilaskuntien vastuupettajat Kivelän koululta ja Kivikoululta.

Toistaiseksi kaikki yhteisölliseen ja yksilötason oppilashuoltotyöhön osoitetut resurssit ovat tulleet käytetyiksi. (Lukuvuonna 2023-2024 yhtenä toiminnan kehittämisen tavoitteena on luoda rakenteita ja käytänteitä, jota kautta esimerkiksi palavereihin käytettyä aikaa voisi tarkentaa niin, että se tulisi oppilashuollon eri ammattiryhmien osalta käytettyä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.) Samoin yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän osalta toimitaan niin, että palavereihin, joiden järjestämiseen kaikkien osapuolten ei ole välttämätöntä osallistua, niiden kokoonpano kutsutaan koolle tarpeen mukaan. Näin esimerkiksi kouluterveydenhoitajan työpanosta vapautuu yksilölliseen oppilastyöhön.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Koulukuraattorin ja -psykologin palvelut ovat käytettävissä sovittaessa. Alakoulujen puolella työskentelee oma koulukuraattorinsa, joka tekee tarvittaessa tiivistä yhteistyötä myös yläkoulun koulukuraattorin kanssa. Keuruun ala-asteen osalta on sovittu, että alakoulun kuraattori vastaa pääasiassa vuosiluokkien 1-5 oppilasasioista, yläkoulun kuraattori vuosiluokkien 6 oppilasasioista. Järjestelyn on koettu vahvistavan nivelvaiheen tukitoimia oppilaan siirtyessä alakoululta yläkouluun.

Kouluterveydenhoitaja on tavattavissa keskustan Kivikoululla 3 päivänä viikossa ja Kivelän koululla 2 päivänä viikossa. Työntekijä on sama, mikä helpottaa kokonaiskuvan luomista oppilashuollon tarpeista. Kouluterveydenhoitajan tavoittaa tarvittaessa myös Wilman kautta, sähköpostitse tai puhelimitse.

Koululääkäri osallistuu oppilaiden laajoihin terveystarkastuksiin 1. ja 5. luokalla. Terveystarkastaja konsultoi koululääkäriä tarvittaessa muissakin asioissa. Koululääkäriin vastaanotolle on mahdollista päästä keskimäärin kerran kuukaudessa.

4.4.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Koulun henkilökunta on sitoutunut työssään oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Näitä tuetaan mm. monialaisella oppilashuoltotyöllä, yhteisöllisellä oppilashuoltotyöllä, puuttamalla matalalla kynnyksellä oppilaiden terveyttä tai hyvinvointia koskeviin tarpeisiin, toteuttamalla hyvinvointiin liittyviä kyselyjä koulussa ja ryhtymällä tarvittaviin yhteisöllisiin toimenpiteisiin tilanteiden parantamiseksi.

Yhteisöllisen oppilashuoltosuunnitelman ohella mm. kiusaamisen vastainen toiminta sekä koulussa tehtävä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö ovat tärkeässä roolissa oppilaiden hyvinvoinnin edistämässä. Koulussa myös rohkaistaan liikunnalliseen elämäntapaan sekä ohjataan syömään kouluruokailussa terveellisesti ja monipuolisesti.

Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamiseen on olemassa koulussa käytännöt, joita toteutetaan lukuvuosittain. Tällaisia ovat mm. pelastusharjoitukset, koulun henkilökunnan turvallisuuskävelyt, KiVa-, hyvinvointi- ja terveystarkastukset sekä näiden tulosten läpikäynti yhdessä oppilashuoltoryhmän ja koulun henkilökunnan kanssa.

Seuraamisesta ja siitä mahdollisesti seuraavista toimenpiteistä raportoidaan yhteisöllisen oppilashuollon pöytäkirjoihin. Asiat tuodaan esille myös henkilökunnan kokouksissa, tarvittaessa laajemminkin.

Koulukohtaisten oppilashuoltoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Koulukohtaista oppilashuoltoryhmää johtaa rehtori. Kokoonpanoon kuuluvat rehtori, vararehtori, koulupsykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja, opettajien, ohjaajien ja erityisopettajien edustajat sekä oppilaskuntatoiminnan vastuuhenkilöt.

Oppilashuoltoryhmä kokoontuu keskimäärin kerran kuussa, joka kuun 1. keskiviikko. Kevätlukukauden helmi-maaliskuun kokoukset keskittyvät koulutulokkaiden ja 6.-luokkalaisten siirtopalaveriin ja niiden kokoonpano kutsutaan koolle tarpeen mukaan.

Toimintatapana on, että oppilashuoltoryhmän kokoukset ovat suunniteltuja, niiden toiminnasta pidetään pöytäkirjaa ja niiden lukuvuoden aikaista toimintaa arvioidaan kevätlukukauden päätteeksi kunnassa käytössä olevan arviointilistan mukaan.

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen

Poissaolokäytännöistä tiedotetaan huoltajia syyslukukauden alussa koteihin jaettavan lukuvuositedotteen sekä vanhempainiltojen kautta. Tarvittaessa asiasta voidaan lähettää muistutus koteihin Wilma-viestin tai tiedotteen kautta.

Koulussa noudatetaan kunnassa yhdessä sovittua poissaolojen seurantamenetelmää. Opettajat ilmoittavat sekä huoltajille että koulun rehtorilla oppilaan poissaolorajojen ylittymisestä 40 tunnin ja 100 tunnin kohdalla. 100 poissaolotunnin rajan ylittyessä tehdään aina tarkempi selvitys poissaolojen syystä ja arvio siitä, johtavatko poissaolot jatkotoimenpiteisiin. Näistä päätetään aina yksilökohtaisesti.

Ohje koulupoissaolojen seurantaan ja puuttumiseen on kuvattu liitteessä 4.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Koulujen menettelytavat tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisessä ja käyttöön puuttumisessa ovat yhteisiä kaikilla Keuruun kouluilla. Menettelytapamalli on kuvattu liitteessä 5.

Keuruun kaupungin mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa kuvattu siihen liittyvä yhteistyötä. http://www.keuruu.fi/images/sosiaalityo/dokumentit/mielenterveys_ ja_paihdesuunnitelma.pdf

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden välien. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain. Tämä tarkastus on viimeksi suoritettu keväällä 2023.

Tarkastusten välillä koululla on käytössään omavalvonta, jonka kautta seurataan tarkastuksessa läpi käytäviä asioita.

Turvallisuuteen kiinnitetään huomiota lukuvuosittain järjestämällä koko koulun pelastusharjoituksia, henkilökunnan turvallisuuskävelyitä sekä listaamalla kiinteistön korjaustarpeita tiedoksi kiinteistöhuollon puolelle. Kiireellisissä korjausta ja huoltoa vaativissa toimissa henkilökuntaa on ohjeistettu tekemään palvelupyyntö kiinteistöhuollon puolelle asioiden nopean korjaamisen edistämiseksi.

Hyvinvointiin liittyviä kyselyjä toteutetaan koulussa KiVa-koulu kyselyiden sekä erillisten hyvinvointi- tai kuulumiskyselyiden muodossa. Lukuvuoden 2023-2024 tavoitteena on tarkastella koulussa toteutettavien kyselyiden määrää kokonaisuutena ja luoda näille toimiva vuosikello eri kyselyiden päällekkäisyyksien karsimiseksi.

4.4.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Opettaja voi ohjata oppilaan opiskeluhoitopalveluihin heti tuen tarpeen ilmetessä tai oppilas voi itse esittää toiveensa päästä opiskeluhoitopalveluiden piiriin. Oppilaan huoltajille annetaan tieto yhteydenotosta opiskeluhoillon työntekijään ja kerrotaan yhteydenottoon liittyvästä syystä.

Opettaja tai rehtori ohjaavat oppilaan opiskeluhoitopalveluihin ottamalla yhteyttä terveydenhoitajaan, koulukuraattoriin tai koulupsykologiin.

Opiskeluhoitopalveluja voidaan tarjota oppilaalle myös huoltajien kanssa käydyn keskustelun ja heidän esittämänsä toiveen perusteella.

Huoltajilla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoillon palveluja.

Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksittäisen oppilaan tueksi koottava monialainen ryhmä kutsutaan koolle heti tuen tarpeen ilmetessä. Kokoon kutsujana voi toimia kuka tahansa oppilashuoltoon kuuluva henkilö, luokanopettaja tai rehtori. Kutsu toteutetaan yhteistyössä huoltajan kanssa ja oppilaalta ja huoltajalta kysytään suostumus ryhmän kokoonpanosta. Tarvittaessa monialaiseen ryhmään voidaan kutsua myös muita yhteistyökumppaneita, kuten terapeutteja, perheneuvolan työntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä, sairaalakoulun, lastenpsykiatrian tai erikoissairaanhoidon edustajia.

Huoltajat ja oppilas itse voivat myös olla aktiivisia ja esittää toiveensa opiskeluhoillon tarpeesta opettajalle tai rehtorille.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoillon kertomuksiin. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhoitoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 12 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Opiskeluhoillon kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisissa kertyvät asiakastiedot opiskeluhoillon kuraattorin asiakaskertomukseen, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa (812/2000).

Kun 14 §:ssä tarkoitettussa opiskeluhoillon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhoillon tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhoillon tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilön on kirjattava ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä tällaisia kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe ja vireillepanija
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhuoltoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet;
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilas, jolla on toistuvia kurinpitorangeistuksia tai jolta on evätty osallistuminen opetukseen, ohjataan aina hakemaan oppilashuollon palveluja.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. Suostumuksen hankkiminen) koulussa

Terveydenhoitaja lähettää kyselyt ja kutsut terveystarkastukseen huoltajille. Huoltaja toimittaa paperit täytettynä oppilaan omalle opettajalle. Opettaja täyttää oman osuutensa ja toimittaa paperit takaisin terveydenhoitajalle.

Terveydenhoitaja ilmoittaa lääkäriajat oppilaiden huoltajille ja opettajalle.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Terveydenhoitaja ilmoittaa koulun keittiölle erityisruokavaliot, keskusteltuaan oppilaan huoltajan kanssa.

Jos oppilaalla on lääkitystä vaativa sairaus, hänelle tehdään yksilöllinen lääkehoitosuunnitelma yhdessä oppilaan, huoltajien, kouluterveydenhoitajan ja opettajan kanssa. Lääkehoitosuunnitelmat kootaan kansioon kouluterveydenhoitajalle sekä rehtorin kansliaan.

Henkilökunnalle järjestetään säännöllisesti koulutusta ja kertausta oppilaiden koulupäivän aikaiseen lääkitsemiseen liittyvistä asioista mm. diabeteksen, epilepsian tai voimakkaiden allergisten reaktioiden osalta. Huoltajien suostumuksella koko koulun henkilökuntaa voidaan tiedottaa tietyn oppilaan erityisestä sairaudesta ja sen vaatimista hoitotoimenpiteistä oppilaan koulupäivien turvaamisen ja henkilökunnan toimintavalmiuksien ylläpitämisen vuoksi.

4.4.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Lähtökohtana on, että koululle laadittavien suunnitelmien laatimisessa osallistetaan niiden sisältöihin keskeisesti liittyviä tahoja: oppilaita, huoltajia ja koulun henkilökuntaa.

Henkilökunnan osalta kaikki koulussa laaditut suunnitelmat käytetään yhteisissä kokouksissa ja niihin pyydetään kommentointia tai lausuntoa myös henkilöstön osalta. Oppilashuollon osalta etenkin yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä on tässä suhteessa keskeinen toimija, joka käy erilaisia suunnitelmia ja asiakirjoja läpi osana omaa toimintaansa.

Oppilaiden osalta keskiössä on oppilaskunnan hallitus. Se on eri luokkatasoilta koottu toimielin, joka edustaa toiminnassaan koko koulun oppilaskuntaa. Tarvittaessa erilaisia suunnitelmia voidaan viedä oppilaskunnan hallituksen käsittelyyn. Oppilaskunnan hallitus voi työskentelyä ohjaavan aikuisen avulla lausua siitä omat näkemyksensä.

Huoltajia voidaan osallistaa eri suunnitelmien teon yhteydessä viestimällä koteihin suunnitelmasta ja antamalla huoltajille mahdollisuus keskusteluun ja kommentointiin Wilman välityksellä. Tarvittaessa suunnitelmien luomisesta voidaan järjestää myös keskustelutilaisuus.

Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Jokainen koulussa työskentelynsä aloittava uusi työntekijä saa tehtävänsä perehdytyksen. Perehdytyksessä käydään läpi paitsi koulun toimintaan liittyviä arjen asioita ja työsuhteasioita myös laajemmin mm. koulun toimintakulttuuriin, oppilashuoltoon ja kriisivalmiuteen liittyviä asioita. Henkilökunnan jäseniä rohkaistaan olemaan matalalla kynnyksellä yhteydessä esihenkilöön tai kollegoihinsa, mikäli joku asia koulun arjessa mietityttää tai kaippaa lisäperehdytystä.

Syksyllä 2023 koululla otetaan aiempien perehdytyslistojen ohessa käyttöön myös perehdytyskansio ja erillinen perehdytysaikataulu, joiden avulla perehdyttämisessä läpi käytäviä asioita pyritään jaksottamaan niin, että tietojen ja sisältöjen vastaanottaminen olisi vielä entistäkin paremmin pureksittavassa muodossa. Samalla kansio tarjoaa mahdollisuuden palata uudestaan asioihin, joihin henkilökunnan jäsen kokee tarvitsevänsä lisävahvistusta.

Jatkossa koulun kotisivuille on tarkoitus koota näkyville kaikki koulun keskeiset suunnitelmat ja asiakirjat, joista ne ovat paitsi henkilökunnan myös oppilaiden huoltajien, oppilaiden itsensä sekä muiden yhteistyökumppanien löydettävissä tarvittaessa.

Opiskeluhuollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Jokainen tehostetun tai erityisen tuen, joustavan perusopetuksen, poikkeuksellisten opetusjärjestelyiden tai sairaalaopetuksen tarve ja toteutus suunnitellaan aina yksilökohtaisesti ja monialaisesti. Yhteistyötä toteutetaan ennalta sovittujen käytänteiden kautta ja niistä tehdään tarvittavat kirjaukset oppilashuollon ja oppimisen tuen papereihin sekä tarvittaessa niihin liittyvät hallintopäätökset.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Yhteistyötä muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa tehdään matalalla kynnyksellä heti tarpeen vaatiessa. Tällaisia yhteistyökumppaneita ovat mm. sosiaalipuoli, perhetyöntekijät, lastensuojelu, perheneuvola, erikoissairaanhoido, lastenpsykiatria, eri alojen terapeutit, kuntouttava toiminta, sairaalakoulujen konsultointi ja poliisi.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Kouluille luotavat suunnitelmat ovat lähtökohtaisesti julkisia ja niistä pyritään tiedottamaan koteja, oppilaita ja yhteistyötahoja mahdollisimman hyvin. Tämä tapahtuu mm. syksyisin koteihin jaettavan

lukuvuosiedotteen sekä koulun kotisivujen kautta. Tarvittaessa päivitetystä suunnitelmista voidaan tiedottaa myös vanhempainiltojen tai Wilma-viestien kautta.

Oppilaiden kohdalla pidetään yhteisiä keskusteluja huoltajien kanssa aina nivelvaiheissa (ainakin 2. ja 6. luokan kohdalla) sekä usein myös koulutaipaleen alussa. Keskusteluja on mahdollista pitää minkä tahansa lukuvuoden aikana ja toki yksilökohtaisesti aina tarpeen ilmetessä. Yhteiset keskustelut ovat hyviä paikkoja nostaa esiin myös oppilashuollon palveluita ja asioita.

Huoltajiin voidaan olla keskustelujen ohella yhteydessä myös Wilma-viestein tai puhelimitse.

4.4.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kuvattu liitteessä 3.

Kriisisuunnitelma on kuvattu yleisellä tasolla kohdassa 4.1. Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

4.5 Keuruun yhteiskoulun yläkoulu

4.5.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista perusopetuksessa henkilötyövuosina on kuvattu liitteessä 2.

4.5.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Kansalliset kyselyt, niiden lisäksi koulun oppilashuollon toimijoiden kanssa suunnitellut ja toteutetut tarpeenmukaiset kyselyt. Toimet tulosten pohjalta.

Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat:

Koulun opiskeluhoitoryhmää johtaa rehtori. Ryhmässä ovat lisäksi opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, psykiatrinen sairaanhoitaja, sekä kutsuttaessa huoltajien ja oppilaiden edustajat. Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kerran jaksossa erikseen sovitus aikataulun mukaisesti, siis viisi kertaa vuodessa. Ryhmä laatii syksyn aluksi suunnitelman lukuvuoden ohjelmasta.

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä koostuu koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän jäsenistä, luokkien luottamusoppilaista, tukioppilaista ja oppilaskunnan hallituksesta. Edelleen mukaan kutsutaan opettajia, huoltajia ja henkilökuntaa. Koulukohtainen ryhmä valmistelee yhteisöllisen oppilashuollon kokoontumiset. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Kokoontumisaika tiedotetaan huoltajille viikkotiedotteessa.

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen. Lisäksi kuvataan tämän edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä luvattomista poissaoloista ilmoittaminen huoltajalle.

Tiedotetaan lautakunnan ohje oppilaille ja huoltajille. Luokanohjaajat seuraavat kertyviä poissaoloja ja tuovat ne rehtorin tietoon. Edelleen luokanohjaaja tiedottaa koteja poissaolorajojen ylittymisistä. Rehtori vie ne oppilashuollon toimijoille ja jatkotoimet sekä mukaan pyydettävät toimijat yksilökohtaisen oppilashuollon mukaisesti sekä lautakunnan ohjeen mukaisesti.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen.

Keuruun yhteiskoulun järjestyssäännöissä kuvataan toimintamalli puuttumisesta tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttöön (Liite 5).

Keuruun kaupungin mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa kuvattu siihen liittyvää yhteistyötä. http://www.keuruu.fi/images/sosiaalityo/dokumentit/mielenterveys_ ja_paihdesuunnitelma.pdf

Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden väliin. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

4.5.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Se koulun aikuinen, joka havaitsee tarpeen, ohjaa oppilasta palvelujen pariin. Oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun oppilas on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavan päivänä. Mahdollisuus on järjestettävä myös oppilaan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi.

Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen.

Yksilökohtainen oppilashuolto järjestetään kunkin oppilaan tarpeiden mukaan. Ensisijainen vastuu oppilashuollon aloittamisessa on sillä oppilaan opettajalla, jolla herää huoli oppilaasta. Yksittäisen oppilaan käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu aina oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen (liite 6 wilma/muistiot) ja asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä. Mukana siis tarvittava minimi seuraavista toimijoista: huoltaja, oppilas, luokanohjaaja, erityisopettaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, rehtori, sosiaalitoimen edustaja, muu yhteistyötaho.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokertomukselle

Yksittäisen opiskelijan asiaa selvittävän asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot oppilashoitokertomukseen Wilmaan. Myös muut ryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia. Oppilashoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Oppilashoitokertomukset ovat salassa pidettäviä.

Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilas ohjataan oppilashoitopalvelujen pariin.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Kouluterveydenhuoltoon kuuluvat vuosittaiset terveystarkastukset, joista 1., 5. ja 8. luokan tarkastukset ovat laajoja. Laajoissa terveystarkastuksissa kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri arvioivat oppilaan terveyden ja hyvinvoinnin lisäksi myös perheen hyvinvointia, joten vanhemmat/hoitaja kutsutaan mukaan. Laajoissa tarkastuksissa hyödynnetään oppilaan ja vanhempien täyttämiä esitietolomakkeita ja hoitajan kirjallisella suostumuksella myös opettajan arviota oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Laajoista terveystarkastuksista kertyvää anonyymiä tietoa voidaan hyödyntää oppilashuollon suunnitelmassa arvioidessa koko koulun hyvinvointia. Yhteenvedot toimivat yhteisöllisen oppilashuollon työkaluina ja auttavat suuntaamaan koulun ehkäisevää hyvinvointityötä.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Terveydenhoitaja toimittaa tiedon erityisruokavalioista keittiölle.

4.5.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Oppilaiden, hoitajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen

Yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä ja johtokunnan kautta.

Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Yhteisöllisen oppilashuollon periaatteet käydään tarvittavalla tasolla läpi opettajainkokouksissa. Opettajilla ja henkilökunnalla on lukujärjestyksen salliessa mahdollisuus osallistua yhteisöllisen oppilashuollon palaveriin ja niissä sovitut asiat käydään edelleen läpi opettajainkokouksissa.

Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Yhteistyö oppilaan koulutien nivelvaiheissa on erityisen tärkeää. Yhteistyötä toteutetaan tilanteen ja tarpeen mukaisesti.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Ennaltaehkäisevä oppilashuollon toimijoiden yhteistyö suunnitellaan ja toteutetaan vuosittain siten, että voidaan vastata kentältä nousseisiin tarpeisiin. Yksilökohtainen työ toteutetaan tarpeen mukaisesti.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Toiminta esitellään lukuvuosioppaassa, joka julkaistaan syksyllä paperisena sekä wilman tiedotteissa.

4.5.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kuvattu liitteessä 3.

Kriisisuunnitelma

Kriisisuunnitelma on kuvattu yleisellä tasolla kohdassa 4.1. Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

4.6 Pohjoislahden ala-aste (sis. esiopetus)

4.6.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista esiopetuksessa ja perusopetuksessa henkilötyövuosina on kuvattu liitteessä 2.

Syyslukukauden alkaessa pidämme yhteisöllisen opiskeluhoitopalaverin opettajien, sekä opiskeluhoitotyöryhmän (erityisopettaja, koulupsykologi, terveydenhoitaja ja koulukuraattori) kanssa ja kartoitamme tulevan lukuvuoden opiskeluhuollon kokonaistarpeet. Käsitellyt asiat kirjataan muistioon.

Esioppilaiden opiskeluhuollon kokonaistarpeet kartoitetaan samalla. Esioppilaat saavat neuvolapalveluja ikäryhmän mukaisesti. Koulumme kiertävä erityisopettaja voi tarvittaessa ottaa myös esioppilaita seurantakäynnille.

Jos esiopetuksessa oleva oppilas tarvitsee esikouluvuoden aikana psykologipalveluja, hänet ohjataan terveyskeskuspsykologille. Myös perheneuvolan psykologi on tarvittaessa käytettävissä, jos tuen tarve on kokonaisvaltaisempi ja koskee koko perheen hyvinvointia.

Alla olevissa opiskeluhuollon järjestämistavoissa otetaan aina huomioon myös esioppilaiden tuen tarpeet. Esioppilaat ovat osa kouluamme ja kuuluvat yhtä tiiviisti opiskeluhuollon palvelujen piiriin kuin koululaisetkin.

Arvio käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Kyläkoulujen yhteisiä yhteisöllisiä opiskeluhoitokokouksia pidetään 2-3 kertaa lukuvuoden aikana.

Kuraattori- ja psykologipalvelut ovat käytettävissä Pohjoislahden koululla aina sovittaessa. Koulukuraattori pyrkii käymään koululla viikoittain. Aika käytetään sopimuksen mukaan joko yhteisölliseen ja/tai yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon.

Kouluterveydenhoitaja on tavattavissa koululla joka kuukauden 1. ja 2. maanantai. Päivinä, jolloin terveydenhoitaja ei ole koululla, hänet tavoittaa puhelimitse, esim. konsultaatiota tai muuta kiireellistä asiaa varten.

Koululääkäri käy koululla laajoissa terveystarkastuksissa 1. ja 5. luokalla. Terveystarkastaja pitää yhteyttä koululääkäriin ja konsultoi tätä tarvittaessa.

4.6.2 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Koulumme koko henkilökunta on sitoutunut huolehtimaan oppilaiden hyvinvoinnista ja ilmaisemaan huolensa, jos joku oppilas on tuen tarpeessa. Vaitiolovelvollisuus oppilaiden asioista koskee jokaista työntekijäämme.

Oppilaiden ja koulu yhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Oppilaiden hyvinvointia seurataan koulussa jatkuvasti. Opettajankokouksissa käydään viikoittain läpi esiin tulleita haasteita oppilaiden hyvinvoinnissa. Vuosittain tehdään kaikille luokille hyvinvointikyselyt. Seuraamme myös kouluterveyskyselyjen tuloksia ja niistä saatavia viitteitä oppilaiden hyvinvointiin liittyen.

Koulukohtaisten opiskeluhoolloryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhoolloryhmä kokoontuu Pohjoislahden koululla erikseen sovittuna aikana. Aloitteen opiskeluhoolloryhmän kokoontumiseen tekee yleensä rehtori tai opettaja. Opiskeluhoolloryhmään kuuluvat rehtori, opettaja, erityisopettaja, koulukuraattori, koulupsykologi, sekä terveydenhoitaja.

Koulukohtaisen opiskeluhoolloryhmän muistiosta huolehtii koulun rehtori. Hän kirjaa ylös yhdessä käsitellyt asiat ja toimenpiteet.

Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta (ml. seurantamenetelmät ja -tiedot) ja poissaoloihin puuttuminen.

Poissaolokäytänteistä tiedotetaan huoltajia vanhempainillassa heti lukuvuoden alkaessa. Poissaoloihin puututaan hyvissä ajoin lukuvuoden aikana ja pyritään saamaan selville syyt poissaoloihin. Tiivis yhteistyö huoltajien kanssa tukee oppilaan koulunkäyntiä ja vähentää turhia poissaoloja. Poissaolokäytänteistä muistutellaan huoltajia myös lukuvuoden aikana. Keuruun kaupungin yhteinen ohje koulupoissaolojen seurannasta on kaikkien huoltajien nähtävillä Wilmassa.

Ohje koulupoissaolojen seurantaan ja puuttumiseen on kuvattu liitteessä 4.

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Koulujen menettelytavat tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisessä ja käyttöön puuttumisessa ovat yhteisiä kaikilla Keuruun kouluilla. Menettelytapamalli on kuvattu liitteessä 5.

Keuruun kaupungin mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa kuvattu siihen liittyvää yhteistyötä.

http://www.keuruu.fi/images/sosiaalityo/dokumentit/mielenterveys_ ja_paihdesuunnitelma.pdf

Yhteistyö ja käytänteet koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulu ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden väliin. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

4.6.3 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Opettaja ohjaa oppilaan opiskeluhoitopalveluiden piiriin. Oppilaan huoltajille on annettava tieto yhteydenotosta opiskeluhoillon työntekijään ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä.

Oppilaan tuen tarpeen arviointi ja tarvittavien tukimuotojen käyttöönotto tapahtuu yhteistyössä opettajien kanssa. Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Oppilasta opettavat opettajat laativat pedagogisen arvion. Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään pedagogisen arvion perustuen moniammatillisesti yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa. Päätetty ajankohta tehostetun tuen aloittamisesta, jatkamisesta tai päättymisestä kirjataan oppilaan tietoihin Wilmaan.

Tehostetun tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan oppimissuunnitelmaan yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa. Mikäli tehostetun tuen antamisesta huolimatta oppilaan kehitys ei etene toivotulla tavalla, aloitetaan pedagogisen selvityksen valmistelu erityisen tuen päätöstä varten.

Oppilasta opettavat opettajat valmistelevat pedagogisen selvityksen. Pedagogiset arviot ja selvitykset käsitellään monialaisessa yhteistyössä oppilashuollon ammattihenkilöitä konsultoiden. Oppilashuoltohenkilö arvioi, tarvitaanko pedagogisten tukitoimien lisäksi myös oppilashuollollista tukea tai selvitystä, esim. psykologisia tai lääketieteellisiä tutkimuksia, sosiaalista selvitystä tai koulun ulkopuolisten tukitoimien piiriin ohjaamista. Erityisen tuen pedagogiset tavoitteet ja toimet suunnitellaan HOJKSiin yhteistyössä oppilaan, huoltajan ja oppilasta opettavien kanssa.

Yksittäisen oppilaan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Yksilökohtainen oppilashuolto järjestetään kunkin oppilaan tarpeiden mukaan. Ensijainen vastuu oppilashuollon aloittamisessa on sillä oppilaan opettajalla, jolla herää huoli oppilaasta. Yksittäisen oppilaan käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu aina oppilaan ja/tai huoltajan suostumukseen ja asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe ja vireillepanija;
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet;

6) kirjausten päivämäärä sekä kirjausten tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Tarvittavan opiskeluhoillon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilas, jolla on toistuvia kurinpitorangeistuksia tai jolta on evätty osallistuminen opetukseen, ohjataan aina hakemaan oppilashuollon palveluja.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Terveydenhoitaja lähettää kyselyt ja kutsut terveystarkastukseen huoltajille. Huoltaja toimittaa kyselyt täytettyinä oppilaan omalle opettajalle. Opettaja täyttää oman osuutensa ja toimittaa paperit takaisin terveydenhoitajalle.

Terveydenhoitaja ilmoittaa lääkäriajat oppilaiden huoltajille ja opettajalle.

Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Terveydenhoitaja ilmoittaa koulun keittiölle erityisruokavaliot, keskusteltuaan oppilaan huoltajan kanssa.

Jos oppilaalla on lääkitystä vaativa sairaus. Hänelle tehdään yksilöllinen lääkehoidon suunnitelma yhdessä oppilaan, huoltajien, kouluterveydenhoitajan ja opettajan kanssa.

4.6.4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoillon toteuttamiseen

Oppilaskuntatoiminnan kautta oppilaat voivat suunnitella yhteisölliseen oppilashuoltoon liittyviä tapahtumia ja toimintamuotoja. Pohjoislahdella toimii oppilaskunta, jonka hallitus koostuu seitsemästä 3.-6.-luokkien oppilaasta. Oppilaskunnan hallitus vaihtuu vuosittain. Uudet jäsenet valitaan äänestämällä elokuussa. Äänioikeutettuja ovat kaikki koulun oppilaat 0.-6.-luokista.

Huoltajat voivat osallistua yhteisölliseen suunnitteluun johtokuntatoiminnan, vanhempainyhdistyksen, sekä koulun ja perheiden yhteisten iltatapahtumien kautta.

Koulun henkilökunta (opettajat ja koulunkäynninohjaajat) kokoontuvat joka viikko yhteiseen palaveriin. Kokouksessa käsitellään tarpeen mukaan myös mahdollisia yhteisölliseen opiskeluhooltoon liittyviä asioita.

Koulun opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Jokaisen työntekijän kanssa käydään läpi perehdytyslista ja yhteiset käytänteet Pohjoislahden ala-asteella. Jokaisen aikuisen vastuu ja asioihin puuttuminen ovat osa pienen koulun kulttuuria. Oppilaista huolehditaan koko työyhteisön tuella. Vaitiolovelvollisuus kaikissa oppilasasioissa on erityisen tärkeää.

Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Opiskeluhoitoryhmä yhdessä huoltajien kanssa sopii käytänteistä, yhteydenpidosta ja oppilaan tuen asioista. Palaverieja järjestetään tarpeeksi usein, jotta kaikki yhteistyökumppanit tietävät, miten kulloinkin toimitaan oppilaan tukemiseksi. Näin varmistetaan myös ajantasainen tiedonkulku oppilaan tuen asioissa.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Yksilön tasolla tehtävää yhteistyötä voivat olla esim. palaverit, joissa ulkopuolisten palvelujen ja muiden yhteistyökumppaneiden järjestäjät ja edustajat ovat mukana.

- Perhetyöntekijät
- Sosiaalitoimi
- Lastensuojelu
- Neuvolan yhteistyö, (esiopetus)
- Puheterapeutti, toimintaterapeutti, fysioterapeutti
- Erikoissairaanhoido
- Koulupoliisi

Pohjoislahden koulu toimii hyvässä yhteistyössä edellä mainittujen tahojen kanssa.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Koulun johtokunta kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa. Johtokunta osallistuu koulun asioiden käsittelyyn ja on tietoinen koululla tapahtuvasta toiminnasta ja toimintatavoista. Johtokunta hyväksyy koulun toimintasuunnitelman.

Huoltajille järjestetään vanhempainiltoja, joihin kutsutaan myös opiskeluhoitohenkilökuntaa kertomaan toiminnastaan ja yhteistyöstä oppilaiden, sekä perheiden tukena

Pääasiallisena yhteydenpitokanavana käytetään Wilmaa. Huoltajien kanssa ollaan tarvittaessa tiiviisti yhteydessä myös puhelimitse ja vanhempaintapaamisten kautta.

Pohjoislahden alakoulu tekee yhteistyötä Ison kirjan, Keuruun seurakunnan, Nuorisotoimen, Etelä-Keuruun kyläyhdistyksen, Männistön Nuorisoseuran, Keuruun kirjaston, kansalaisopiston, musiikkiopiston, sekä muiden Keuruun koulujen kanssa.

4.6.5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kuvattu asiakirjan Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä esi- ja perusopetuksessa (Liite 3).

Kriisisuunnitelma on kuvattu yleisellä tasolla kohdassa 4.1. Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

5. Lukiokoulutus

5.1 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 14 §). Opiskeluhoitosuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitosten ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022). Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman valmistelussa (terveydenhuoltolaki 378/2022 15 a §).

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää koulutuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoitotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (*omavalvonta*) sekä oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5. Koulutuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhoitosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisesti, miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten oppilaitosten toimintaa niiden avulla ohjataan. Opiskeluhoitopalvelujen osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten suunnitelmassa on oppilaitoskohtaisesti seuraavat tiedot (asiakokonaisuudet 1-5) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022).

5.2 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Lukiolla on käytössään koululääkäri, kouluterveydenhoitajan, koulupsykologin, koulukuraattorin ja psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut. Hyvinvointialue ilmoittaa käytettävissä olevien palvelujen henkilöstötyövuodet THL:n suositusten pohjalta (liite 2).

Syyslukukauden alkaessa rehtori kutsuu koolle yhteisöllisen opiskeluhoitopalaverin. Palaveriin kutsutaan opinto-ohjaaja, ryhmänohjaajat, erityisopettajat, koulupsykologi, terveydenhoitaja ja koulukuraattori. Palaverissa kartoitetaan tulevan lukuvuoden opiskeluhoollon kokonaistarpeet. Käsitellyt asiat kirjataan muistioon.

Opiskelijoille on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisissä tapauksissa keskustelu on järjestettävä samana tai seuraavan päivänä.

Opiskelijan yhteydenoton lisäksi myös koulun henkilökunnan mahdollinen huoli opiskelijasta vaikuttaa psykologi- ja kuraattoripalvelun tarjoamiseen. Mikäli oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi, että opiskelijan sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhoollon

kouluterveydenhoitajaan, psykologiin tai kuraattoriin mahdollisuuksien mukaan yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot.

Mahdollisuus psykologi- ja kuraattoripalveluun on järjestettävä myös opiskelijan huoltajan yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Arvion tuen tarpeesta ja kiireellisyydestä tekee asianomainen kuraattori tai psykologi.

Opiskeluhoiltopalveluiden kokonaistarvetta ja resurssien kohdentumista tarkastellaan valtakunnallisesti (esim. Karvi, kouluterveyskyselyt ja TEA-viisari) ja paikallisesti opiskeluhoillon ohjausryhmässä.

5.3 Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoillon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa lukiokoulutuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (*opetussuunnitelman mukainen ja koulutuksen järjestäjän opiskeluhoito*) mukaisesti kuuluu yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 6 §.) Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu lukioyhteisön hyvinvoinnista (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 4 §).

Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Opiskelijoiden hyvinvointia seurataan mm ryhmänohjaajien haastatteluissa, arviointikokouksissa ja hyvinvointiryhmän kokouksissa sekä vuosittain tehtävillä wilma-kyselyillä. Lisäksi seurataan kouluterveyskyselyn tuloksien trendejä sekä Teaviisarin tuloksia.

Oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14§ (1501/2016))

Keuruun lukion hyvinvointiryhmää johtaa lukion rehtori. Hyvinvointiryhmään kuuluvat opinto-ohjaaja, erityisopettaja, opettajajäsen, terveydenhoitaja, koulukuraattori ja –psykologi sekä opiskelijoita. Kokoontumiseen kutsutaan tarpeen mukaan myös huoltajia tai muita kouluyhteisön toimijoita. Ryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran jaksossa. Palaverissa kirjoitetaan muistio Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä – muistiopohjaan. Palaverissa päätetään muistion kirjoittaja. Muistiot tallennetaan koulun tietojärjestelmään ja rehtori toimittaa muistion ohjausryhmän käyttöön.

Asioita käsitellään yhteisö- ja ryhmätasolla siten, ettei yksittäisten opiskelijoiden nimiä mainita. Kokoontumisissa keskustellaan esim. opiskelijoiden ryhmäytymiseen liittyvistä kysymyksistä sekä suunnitellaan teemapäivien ja vanhempainiltojen toteutuksia. Kouluterveyskyselyn tulosten avulla voidaan kohdentaa hyvinvointia ja turvallisuutta tukevia tukitoimia. Myös opiskeluhoitohenkilöstö voi tuoda työssään kohtamiaan ilmiöitä yleiseen keskusteluun ja vieraila luokissa ja/tai keskustella luokan kanssa.

Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen kuvataan asiakirjassa Poissaolojen seuranta ja puuttuminen poissaoloihin lukiossa (Liite 8).

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemisen ja käyttöön puuttuminen

Keuruun yhteiskoulun järjestyssäännöissä kuvataan toimintamalli puuttumisesta tupakkatuotteiden ja päihteiden käyttöön (Liite 5).

Keuruun kaupungin mielenterveys- ja päihdehuollon suunnitelmassa kuvattu siihen liittyvää yhteistyötä.
http://www.keuruu.fi/images/sosiaalityo/dokumentit/mielenterveys_ ja_paihdesuunnitelma.pdf

Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa (terveydenhuoltolaki 1326/2010 16 § ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 388/2011 12 §).

Kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä tarkastus ja seuranta tehdään kolmen vuoden välein. Asetus 338/2011 velvoittaa tekemään tarkastuksen yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista on seurattava vuosittain.

5.4 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 5 §). Yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelijan suostumukseen (lukiolaki 714/2018 58 § ja Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.) Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 18 §). Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä (EU:n tietosuoja-asetus (679 /2016), tietosuojalaki (1050/2018), laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), lukiolaki 714/2018 58 §, laki potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 22 §, muutettu lailla 377/2022, ja 23 §.)

Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 16 §, muutettu lailla 377/2022).

Yksilökohtainen opiskeluhoito järjestetään kunkin opiskelijan tarpeiden mukaan. Ensimmäinen vastuu opiskeluhoollon aloittamisesta on opettajalla, jolla herää huoli opiskelijasta. Yksittäisen opiskelijan käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu aina opiskelijan ja/tai huoltajan suostumukseen ja asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Asiantuntijaryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella ja luontevimmin kuuluu. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmään kootaan vain henkilöitä, joiden tehtäviin opiskelijan asia kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Lähtökohtaisesti opiskelija ja huoltaja ovat läsnä asiantuntijaryhmän kokouksessa.

Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 19 §)

Opiskelija ilmaisee suostumuksen asiantuntijaryhmän kokoamisesta ja siihen kuuluvista jäsenistä ensimmäisen keskustelun yhteydessä opiskeluhuollon henkilön tai rehtorin kanssa.

Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 20 §, muutettu lailla 377/2022 ja 21 §)

Opiskeluhuollon henkilöt laativat kertomuksen omiin rekistereihinsä sekä mukana ollut rehtori toimii koulutuksen järjestäjän edustajana kirjaajana.

Tarvittavan opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä (lukiolaki 714/2018 41 §, muutettu lailla 165/2022)

Opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai opiskelija opetukseen epäämisen yhteydessä on kuvattu asiakirjassa Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista Keuruun yhteiskoulun lukiossa (liite 7).

Opiskelijan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet oppilaitoksessa.

Pitkäaikaissairaahan opiskelijan hoito toteutetaan yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti yhdessä opiskelijan, vanhempien (alaikäinen), kouluterveydenhuollon ja opettajan kanssa. Terveystoimittaja huolehtii, että koulun henkilökunta saa tietoa opiskelijan sairauden olennaisista, koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvistä ja vaikuttavista asioista. Terveystoimittaja ilmoittaa erityisruokavaliot koulun keittiölle.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelujen järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Kouluterveydenhoitaja ohjaa opiskelijan hyvinvointialueen lääkäripalvelujen piiriin. Opiskelija voi myös soittaa hyvinvointialueen opiskeluterveydenhuollon puhelinpalveluun, josta ohjataan lääkäripalveluiden piiriin.

5.5 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitosyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 4 §). Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 13 §, muutettu lailla 377/2022)

Opiskelijat osallistuvat opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen lukion hyvinvointiryhmän jäseninä. Lukiolaisilta kysytään opiskeluhoollon palveluiden saatavuudesta wilma-kyselyllä. Huoltajien edustajat käsittelevät suunnitelmaa yhteiskoulun johtokunnassa. Yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kutsutaan kaikki oppilaskunnan hallituksen jäsenet, opintojen ohjaaja, opettajajäsen, erityisopettaja sekä hyvinvointialueen edustajat.

Lukion opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Yhteisöllistä toimintaa käsitellään lukuvuoden alun koulutuspäivillä (VESO) sekä ensimmäisessä hyvinvointiryhmän kokouksessa. Yhteisölliseen työhön osallistuvat ryhmänohjaajat erityisesti lukuvuoden alussa.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi

Keuruun yhteiskoulun lukion ja yläkoulun yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa hoidetaan ISO N - verkostossa. Verkostoon kuuluvat nuorisotoimi, lastensuojelu, seurakunnat, työvoimapalvelut ja muut nuorten kanssa työtä tekevät sekä HYVÄKSIn henkilökuntaa.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille (oppilas- ja opiskeluhoitolaki 1287/2013 11 §)

Opiskelijahuollon palveluista tiedotetaan opiskelijoille ja heidän huoltajilleen sekä yhteistyötahoille lukuvuoden alussa jaettavalla opinto-oppaalla, lukion verkkosivuilla ja vanhempainilloissa. Koulun työntekijöillä on myös velvollisuus ohjata opiskelijoita ja heidän huoltajiaan tarvittavien palveluiden piiriin. Vanhempainiltojen vuorovaikutuksellisuuden lisääminen edesauttaa osallisuutta. Tiedottaminen lisää opiskeluhuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista.

5.6 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus (lukiolaki 714/2018 40 §). Turvallisuuden varmistaminen edellyttää koulutuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Koulutuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan erikseen toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. Suunnitelmassa kuvataan opettajan tai rehtorin velvoite ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle (lukiolaki 714/2018 40 §, muutettu lailla 165/2022). Lisäksi kuvataan toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin. Kuvaus yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja/tai poliisille ovat osa suunnitelmia (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §).

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kuvattu asiakirjan Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista Keuruun yhteiskoulun lukiossa (Liite 7).

Kriisisuunnitelma (suunnitelma kriisi-, uhka- ja vaaratilanteiden varalle)

Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin

varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Paikallinen toteutus:

Kriisillä tarkoitetaan yllättävää tapahtumaa tai läheltä piti tilannetta, joka vaikuttaa voimakkaasti ja negatiivisesti yksilöön tai yhteisöön. Tällaisia tilanteita ovat mm. onnettomuudet, itsemurhat, väkivaltatilanteet, oppilaan tai henkilökunnan jäsenen vakava loukkaantuminen tai kuolema. Tapahtuma voi koskettaa suoraan tai välillisesti oppilaita ja henkilökuntaa sekä heidän läheisiään. Kriisitilanteessa ihmisen aikaisemmat kokemukset ja keinot eivät riitä tapahtuneen ymmärtämiseen ja hallitsemiseen. Tapahtuma voi järkyttää, herättää pelkoa, vihaa, syyllisyyttä tai turvattomuutta.

Kriisisuunnittelun tavoitteena on säilyttää kouluyhteisön ja sen jäsenten toimintakyky kriisitilanteissa sekä ehkäistä psyykkisiä ja fyysisiä haittavaikutuksia. Lisäksi tavoitteena on osaltaan auttaa kouluyhteisön toipumista sekä varmistaa koko kouluyhteisön ja sen jäsenten kykyä selvitä vaikeista tilanteista. Koulun kriisisuunnitelmasta vastaa rehtori yhteistyössä opiskelijahuollon kanssa.

Äkillisen onnettomuuden sattuessa koulun toiminta on aktivoitava nopeasti, jotta voidaan säästyä ylimääräiseltä psyykkiseltä kuormitukselta ja vaivannäöltä myöhemmin. Rehtori vastaa toiminnasta akuutissa tilanteessa, kunnes pelastus- tai poliisiviranomainen ottaa vastuun johdosta.

Rehtorin apuna kriisinhallinnassa toimii koulun kriisiryhmä. Koululla sattuneessa kriisitilanteessa kriisiryhmän vastuulla on organisoida toiminta, käynnistää tukitoimet sekä hankkia ulkopuolista apua tarpeen mukaan. Mahdollisia yhteistyötahoja ovat muun muassa poliisi, pelastustoimi, sosiaalipalvelut, terveyskeskus ja seurakunta.

Kriisiviestinnässä noudatetaan Keuruun kaupungin linjauksia. Rehtori vastaa sisäisestä tiedottamisesta henkilöstölle, oppilaille sekä huoltajille ja vastuu ulkoisesta tiedotuksesta on hyvinvointijohtajalla. Kriisitilanteissa viestinnässä pyritään käyttämään samoja välineitä kuin normaalioloissa. Tärkein kriisiviestinnän kanava huoltajille on Wilma.

Toimenpiteet kriisitilanteiden ehkäisyyn ja niihin varautumiseen, ohjeet erilaisissa hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen sekä kriisiviestintään liittyvät vastuut ja toimintatavat on kuvattu tarkemmin koulukohtaisissa turvallisuus- ja pelastussuunnitelmissa, kriisivalmiussuunnitelmissa sekä Keuruun kaupungin kasvu- ja hyvinvointipalvelujen valmiussuunnitelmassa.

Liitteet

Liite 1. Opiskeluhuollon omavalvontamalli

Liite 2. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa

Liite 3. Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä esi- ja perusopetuksessa

Liite 4. Ohje koulupoissaolojen seurantaan ja puuttumiseen

Liite 5. Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäiseminen

Liite 6 Oppilaan ja/tai huoltajan suostumuslomake lapsen koulunkäyntiin liittyvien asioiden käsittelystä asiantuntijaryhmässä

Liite 7. Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista Keuruun yhteiskoulun lukiossa

Liite 8. Poissaolojen seuranta ja puuttuminen poissaoloihin lukiossa

Opiskeluhuollon omavalvonta

Opetuksen järjestäjä arvioi opiskeluhuollon toteutumista ja vaikuttavuutta ja tekee opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvontaa. Keuruulla omavalvonnan kuntatasoisesta järjestämisestä vastaa monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskelijahuollon saatavuutta, riittävyttä ja sisältöjä arvioidaan säännöllisesti yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Oppilaitos- ja esiopetusyksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitos- ja yksikötasoisesta opiskeluhoitotyön arvioinnista ja kehittämisestä. Tässä apuna käytetään omavalvonnan tarkastuslistaa, joka tulee tehdä kulloisenkin lukuvuoden loppuun mennessä ja toimittaa opiskeluhuollon ohjausryhmälle kokonaisarviointia varten.

Tarkastuslistat

Koulu- ja yksikkökohtaisen opiskeluhuollon tarkistuslista 0=Ei toteudu; 1= Toteutuu, mutta on vielä kehitettävää; 2= Toteutuu hyvin		
Kehittämiskohde	Toimenpiteet	Arvio 0-1-2
1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen	<i>Oppilaiden vaikutusmahdollisuuksien parantaminen mm. oppilaskuntatoiminta</i>	
	<i>Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen</i>	
	<i>Vanhempien mukaan saaminen yhteistyöhön</i>	
	<i>Positiivisen pedagogiikan hyödyntäminen</i>	
2. Vaativan erityisen tuen oppilaat	<i>Toimintamalli koulunkäynnin tukemiseksi</i>	
	<i>Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen</i>	
3. Liikunnan lisääminen päiväkotia /koulupäivään	<i>Päivästruktuurin rakentaminen liikkumista edistäväksi (mm. pitkä välitunti)</i>	
	<i>Pihojen rakentaminen liikkumista edistäväksi</i>	
	<i>Liikunta- ja ravitsemustottumukset keskiöön</i>	
4. Kiusaamisen ehkäiseminen	<i>Säännölliset kyselyt oppilaille</i>	
5. Tunnetaitojen vahvistaminen	<i>Nepsy-osaamisen vahvistaminen</i>	
	<i>Mielenterveyden edistämiseen liittyvät interventiot</i>	
	<i>Tunnetaitojen opettaminen ja oppiminen</i>	

Koulu- ja yksikkökohtaisen opiskeluhuollon tarkistuslista

0=Ei toteudu; 1= Toteutuu, mutta on vielä kehitettävää; 2= Toteutuu hyvin

6. Opiskeluhuollosta tiedottaminen	<i>Opiskeluhuollon nivelvaihepalaverit ja tiedonsiirtokäytännöt ovat arjessa toimivia.</i>	
	<i>Tieto opiskeluhuollon palveluista löytyy Wilmasta.</i>	
	<i>Oppilaille ja heidän huoltajilleen järjestetään infoja opiskeluhuollon palveluista esim. vanhempainilloissa.</i>	

Opetuksen järjestäjän/ monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän tarkistuslista

0=Ei toteudu; 1= Toteutuu, mutta on vielä kehitettävää; 2= Toteutuu hyvin

Kehittämiskohde	Toimenpiteet	Arvio 0-1-2
1. Opiskeluhoito toteutuu kaikille oppilaille tasavertaisesti koulusta tai yksiköstä riippumatta	<i>Palvelut ovat oppilaille tasapuolisesti saatavilla opetuksen järjestäjän eri esiopetusyksiköissä ja kouluissa.</i>	
	<i>Opiskeluhuollon toimintaa ohjaavat selkeät tavoitteet, joiden toteutumista seurataan.</i>	
	<i>Opiskeluhoitotyöhön on varattu riittävät resurssit.</i>	
	<i>Opiskeluhuollossa korostuu opiskelijoiden neuvonta, ohjaus ja opiskelijan kasvun tuki kaikissa opiskelun vaiheissa.</i>	
	<i>Opettajat osaavat ohjata oppilaita heidän tarvitsemiinsa palveluihin.</i>	
2. Esiopetusyksiköiden ja koulujen opiskeluhoitoryhmien toiminnan seuraaminen	<i>Oppilaiden terveys- ja turvallisuuskokemuksia kartoitetaan säännöllisesti.</i>	
	<i>Kyselyjen tuloksista ja niistä syntyvistä kehittämistoimenpiteistä tiedotetaan henkilöstölle, opiskelijoille ja huoltajille.</i>	
	<i>Koulut osallistuvat TEA-viisarikyselyyn parillisina vuosina.</i>	
	<i>Koulut osallistuvat Kouluterveyskyselyyn parittomina vuosina.</i>	
3. Opiskeluhuollosta tiedottaminen	<i>Tietoa opiskeluhuollon palveluista jaetaan kunnan hyvinvointialueen kotisivuilla.</i>	
	<i>Yhteiset sähköiset alustavat ovat niitä tarvitsevan henkilöstön käytössä.</i>	

Liite 2. Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista henkilötövuosina esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa vuonna 2023.

Toimipaikka	Oppilasmäärä hlöä, ennuste	Kuraattori henkilötö- vuosina	Psykologi henkilötö- vuosina	Kouluterveydenhoita ja henkilötövuosina
Esiopetus	67	0,11	0,10	
Keuruun ala-aste sis. Kivelän koulu	399	0,65	0,58	0,85
Pohjoislahden koulu	51	0,08	0,07	0,1
Einari Vuorelan koulu	23	0,03	0,03	0,05
Haapamäen yhteiskoulu	118	0,24	0,22	0,35
Keuruun yläkoulu	246	0,36	0,32	0,6
Keuruun lukio	154	0,22	0,20	0,4
Yhteensä	1058	1,7 htv	1,52 htv	2,35 htv

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä esi- ja perusopetuksessa

- tätä suunnitelmaa noudatetaan myös päiväkodeissa järjestettävässä esiopetuksessa

1. Määritelmiä

Väkivalta

Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmän mukaan väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön. Määritelmän mukaan väkivalta johtaa tai voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen. Turvallisuuden tunteeseen kuuluu keskeisesti luottamus, joka rikotaan väkivallan teoissa.

Väkivallasta voidaan erottaa erilaisia tyyppejä:

- o **Fyysinen väkivalta:** Fyysistä väkivaltaa on toisen fyysisen koskemattomuuden loukkaaminen toisen kehon satuttamisen kautta. Fyysistä väkivaltaa on kaikenlainen pahoinpitely, kuten esim. lyöminen, potkinen, kuristaminen, töniminen ja hiuksista repiminen. Väkivalta on helpoiten tunnistettavissa silloin, jos siitä jää fyysisiä vammoja ja jälkiä.
- o **Psyykinen väkivalta:** Psykologinen väkivalta ilmenee loukkausten tai muunlaisen sanallisen nöyryytyksen kautta ja aiheuttaa psykologisia vaikutuksia sitä kärsiville. Joissakin tapauksissa psykologisen tai sanallisen väkivallan vaikutukset ovat peruuttamattomia.
- o **Seksuaalinen väkivalta:** Seksuaaliväkivallassa on kyse seksuaalisen itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden loukkauksesta. Seksuaaliväkivalta on erityisen traumatisoivaa, koska ihmisen seksuaalisuutta loukattaessa loukataan koko ihmisyyttä. Seksuaalisessa väkivallassa seksuaaliset teot ovat usein vallan- ja voimankäyttöä ja aiheuttavat pelkoa. Seksuaaliväkivalta aiheuttaa syyllisyyttä ja häpeää ja siten myös salailua, jonka vuoksi apua ei uskalleta hakea ja pyytää.

Kiusaaminen

Kiusaamisilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan tai ryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilannetta kuvastaa se, että henkilö joutuu yhden tai useamman muun henkilön toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Tilanne ei ole tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan. Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama henkilö.

Kiusaamista on vaikea määritellä ja mitata, koska siinä on toiminnan lisäksi kyse asenteista; kuinka kiusattu itse asennoituu kiusaamiseensa ja kuinka muut yhteisön jäsenet suhtautuvat kiusattuun. Yhtenä lähtökohdana kiusaamisen määrittelyissä voidaan pitää kiusaamisen kohteeksi joutuneen omia kokemuksia, sillä jokainen kokee kiusaamisen omalla tavallaan. Esiopetuksessa ja koulussa aikuisten tehtävänä on selvittää tilanteet niin, ettei kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi esiopetus/koulupäivän aikana.

Kiusaamisen määritelmästä olisi hyvä käydä keskustelua myös oppilaiden ja vanhempien kanssa. Huomiota tulisi erityisesti kiinnittää oppilaiden ja aikuisten erilaisiin käsityksiin siitä, mitä he pitävät kiusaamisena ja

mitä eivät. Opettajilla, oppilailla ja vanhemmilla voi olla erilaiset määritelmät kiusaamisesta, mikä ohjaa heidän toimintaansa käytännön elämässä.

Häirintä

Häirinnällä tarkoitetaan toisen tai toisten arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Sukupuoliseksi häirinnäksi katsotaan ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esimerkiksi halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen, teot, jotka saavat tuntemaan itsensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi.

Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värityneet vitsit, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Häirintää voi tapahtua myös puhelimen ja netin välityksellä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää.

2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen

Koulujen/päiväkotien yhteisölliseen toimintakulttuuriin kuuluvat mm. koulun järjestyssäännöt, yhteiset ja esiopetusryhmä-/luokkakohtaiset sopimukset sekä niiden noudattaminen ja niistä tiedottaminen. Lisäksi kouluissa on käytössä oppilaskuntatoimintaa sekä kummi- ja tukioppilastoimintaa.

Esiopetusryhmä-/luokkatasolla korostuu esiopettajan/opettajan oppilastuntemus ja tämän kautta yksittäisen oppilaan kokemus kuulluksi, nähdyksi ja tunnistetuksi tulemisesta. Oppilaita rohkaistaan kertomaan epäkohdista päiväkodin tai koulun henkilökunnalle ja huoltajille. Lisäksi ennakointi ja suunnitelmallisuus auttavat ehkäisemään ongelmatilanteiden syntymistä. Näillä keinoilla turvataan oppilaiden hyvinvointia sekä ehkäistään kiusaamista ja häirintää.

Perustana kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiselle toimii vuorovaikutus- ja ryhmässä toimimisen taidot, erilaisuuden hyväksyminen, empatiakyky, suvaitsevaisuus ja toisen ihmisen kunnioittaminen. Kaikkien päiväkotien-/kouluyhteisön jäsenten tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti.

Väkivaltilanteiden syntymistä ehkäistään riittävällä valvonnalla ja puuttumisella. Väkivaltaa ja aggressiivista käyttäytymistä ehkäistään harjoittelemalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja, noudattamalla eri tilanteissa yhdessä sovittuja sääntöjä ja päiväkodin tai koulun järjestyssääntöjä ja suunnitelmallisilla puuttumis- ja ojentamiskäytännöillä.

Vuorovaikutus- sekä ryhmässä toimimisen taitojen harjoitteluun on olemassa erilaisia materiaaleja, joita esiopettaja ja opettaja voi hyödyntää työssään ryhmänsä /luokkansa kanssa. Esiopetusryhmien / luokkien sisäisiin haasteisiin voi tarvittaessa hakea lisätukea ja neuvoja (koulun)? oppilashuoltotyöryhmältä.

3. Väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään puuttuminen

Väkivaltainen ja aggressiivinen käyttäytyminen on kiellettyä ja siihen puututaan välittömästi kielletyn käyttäytymisen ilmetessä henkilökunnan toimesta. Tarvittaessa asian käsittelyyn kutsutaan mukaan muita toimijoita, kuten poliisi, sosiaalityö ja terveydenhuolto. Vakaviin väkivaltilanteisiin kutsutaan aina poliisi. Väkivaltilanteiden hallinnassa huomioidaan asiaan liittyvät opetusalan lainsäädäntö mm. opettajien ja rehtorin toimivalta puuttua oppilaan kielteiseen toimintaan.

Kun päiväkodin tai koulun aikuiselle tulee tieto tai epäily kiusaamisesta tai häirinnästä, tiedon saanut aikuinen selvittää tilannetta tilanteen vaatimalla tavalla niin, että oppilaat saavat kuulluksi tulemisen kokemuksen.

- Mikäli kyseessä on yksittäinen tilanne, tilanteen havainnut aikuinen keskusteleee ja selvittää tilanteen yhdessä osallisten kanssa.
- Mikäli kyseessä on epäasiallinen käytös tai häirintä, voi päiväkodin tai koulun aikuinen järjestää asiasta kasvatustilanteen.
- Mikäli kyseessä on toistuva kiusaaminen tai häirintä, asiasta tiedon saanut aikuinen vie asian koulussa sovittujen käytänteiden mukaisesti eteenpäin esim. Kiva-toiminnan kautta, jolloin koulussa nimetyt kiusaamisasioiden selvittelijät tai kyseisen oppilaan oma opettaja tarvittaessa yhdessä muun koulun henkilöstön kanssa selvittävät asiaa toimintamallin mukaisesti.
- Koulun opettaja tai rehtori/ esiopettaja tai päiväkodin johtaja ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Kiusaamisen selvittämisessä kiusatun ja kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa keskustellaan ikätasoon sopivalla tavalla. Keskusteluissa kuullaan kaikkien osallisten kuvaus tapahtumista. Kiusaamiseen osallistuneiden kanssa sovitaan siitä, miten toimintaa muutetaan, jotta kiusaaminen loppuu. Keskustelujen kulku ja sovitut asiat kirjataan ylös. Koulun aikuiset tiedottavat kaikkien osapuolten huoltajia käsiteltävänä olleesta asiasta ja järjestävät seurantakeskustelut eri osapuolten kanssa. Selvittelyssä käytetyt lomakkeet arkistoidaan.

Mikäli kiusaamisen selvittely hankaloituu, eikä tilannetta saada ratkeamaan, kutsutaan tarpeen mukaan jokaiselle osalliselle koolle oppilaskohtainen monialainen yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä. Mikäli näistä toimista huolimatta kiusaamiskokemus vaikeuttaa oppilaan arkea ja koulunkäyntiä, voidaan oppilas ohjata yksilökohtaisen oppilashuollon palvelujen piiriin. Tarpeen mukaan koulun aikuiset voivat kutsua asian selvittämiseen mukaan koulun ulkopuolisia tahoja. Lisäksi koulun aikuiset voivat ohjata perheitä selvittämään oppilaan asiaa vapaa-ajalla sekä hakemaan tukea selvittelyyn alueensa sovittelutoimistosta.

4. Seuranta, arviointi ja tiedottaminen

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisystä ja niihin puuttumisesta tiedotetaan oppilaita, huoltajia ja henkilökuntaa lukuvuosittain. Suunnitelma käydään läpi lukuvuoden alussa henkilökunnan kanssa. Suunnitelmaan voidaan tehdä tarkennuksia oppilaitoskohtaisessa oppilashuollon suunnitelmassa.

Päiväkodin ja koulun sekä esiopetusryhmän tai luokan tilannetta seurataan lukuvuosittain tehtävillä kyselyillä ja tarvittaessa tietyille oppilasryhmälle kohdennetuilla kyselyillä. Kouluterveydenhuolto seuraa kiusaamistilannetta säännöllisesti terveystarkastusten yhteydessä. Koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä seuraa ja arvioi väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää luokkien ja koko koulun tasolla.

OHJE KOULUPOISSAOLOJEN SEURANTAAN JA PUUTTUMISEEN

Oppilaan koulunkäynnin tukeminen

Perusopetuslaki velvoittaa huoltajan huolehtimaan lapsensa oppivelvollisuuden suorittamisesta (PoL 26 §), mihin kuuluu oppilaan läsnäolo koulussa. Koulun vastuulle on perusopetuslaissa määrätty poissaolojen seurantavelvollisuus. Käytännössä opettaja seuraa luokkansa oppilaiden poissaoloja päivittäin Wilman kautta.

Koulussa poissaoloja pyritään ennalta ehkäisemään varhaisella puuttumisella ja auttamisella, sillä runsaat poissaolot haittaavat koulutyötä ja vaikuttavat oppilaan kasvuun ja hyvinvointiin syystä riippumatta. Tavallisimmin poissaolot ovat sairauspoissaoloja tai oppilaan huoltajan anomia ja koulun myöntämiä muita luvallisia poissaoloja. Näiden hyväksytyjen poissaolojen lisäksi oppilaalla voi olla myös luvattomia poissaoloja.

Koululla on syytä edellyttää, että poissaolon aikana tekemättä jääneet työt tehdään ja asiattomat myöhästelyt korvataan opiskellen. Huoltajan vastuulla on selvittää oppilaan poissaolon ajan koulutehtävät opettajalta. Kun poissaoloja on kertynyt lukukauden alusta lukien **40 tuntia**, opettaja ilmoittaa huoltajille sekä rehtorille poissaolomäärän täyttymisestä. Tässä vaiheessa selvitetään poissaolojen syiden kautta, onko aihetta jatkotoimenpiteille. Pitkään poissaolleen oppilaan kanssa suunnitellaan aikataulu korvaavien suoritusten tekemiseksi. Tässä yhteydessä opettaja arvioi myös oppilaan tarvitseman pedagogisen tuen.

Koulu on velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen, jos oppilas on ollut poissa yli **100 tuntia** lukuvuoden aikana eikä terveydentilan selvittelyssä tai muussa puuttumiskäytännössä ole löytynyt hyväksyttävää syytä poissaoloihin.

Mikäli poissaolot edelleen jatkuvat, rehtori voi tehdä huoltajasta tutkintapyynnön poliisille oppivelvollisuuden valvonnan laiminlyönnistä (PoL 45 §). Tutkintapyynnön tekemisestä ilmoitetaan etukäteen huoltajalle. Tutkintapyyntö viedään tiedoksi hyvinvointijohtajalle.

Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja poissaoloihin puuttuminen koulukohtaisissa opiskeluhoitoryhmissä

Koulu tiedottaa lautakunnan hyväksymän poissaoloihin liittyvän ohjeen oppilaille ja huoltajille. Luokanopettajat/-valvojat seuraavat kertyviä poissaoloja ja tuovat ne rehtorin tietoon. Edelleen luokanopettaja/-valvoja tiedottaa koteja poissaolorajojen ylittymisistä. Rehtori vie ne opiskeluhoitotoimijoille ja jatkotoimet yksilökohtaiseen opiskeluhoitoryhmään sovittujen käytäntöjen mukaisesti.

Poissaolojen kertyessä tiedotetaan huoltajaa tilanteesta ja kehoitetaan tarpeen mukaisten palvelujen pariin. Esimerkiksi sairaspoissaoloissa kehoitetaan hakeutumaan kouluterveydenhoitajalle. Mikäli poissaolojen kertyminen jatkuu ja koululla on huoli oppilaasta, kootaan yksilökohtainen opiskeluhoitopalaveri, johon kutsutaan tarpeelliseksi katsotut toimijat. Tarpeen mukaan pyydetään mukaan ja oppilaan tueksi uusia toimijoita, kuten esim. sosiaalitoimi.

Oppilaan runsaissa poissaoloissa yhteistyö opiskeluhoitopalvelujen kanssa käynnistetään joko opettajan tai perheen toimesta. Jokainen koulun aikuinen ohjaa omalta osaltaan nuoria opiskeluhoitopalveluiden piiriin. Huoltaja ja opettaja voivat keskustella, mitä apua mahdollisesti tarvitaan. Huoltaja voi olla myös suoraan yhteydessä opiskeluhoitopalvelujen asiantuntijoihin. Tarvittaessa kootaan opiskeluhoitopalvelujen asiantuntijaryhmä, jossa perhe on mukana ja pohditaan yhdessä toimenpiteet jatkoa varten. Terveystarkastuksista vastaa terveydenhoitaja, joka kutsuu oppilaat terveystarkastuksiin. Terveystarkastus ottaa perheisiin yhteyttä ja sopii perheiden kanssa tarkastukset. Terveystarkastus ilmoittaa koululle kootusti sovitut ajat. Koulu tekee tarpeen mukaan yhteistyötä terveystarkastuksiin liittyen.

Poissaoloja ehkäistään nopealla puuttumisella, moniammatillisen yhteistyön ja koulun opiskeluhuoltoryhmän toimenpiteiden avulla. Koulukohtaiset opiskeluhuoltoryhmät ja opiskeluhuollon ohjausryhmä seuraa ja kehittää yhteistyömuotoja ja -toimintamalleja sekä poissaolon ehkäisemisen ja puuttumisen keinoja kerätyn tiedon ja saadun palautteen perusteella.

Toimintamallit poissaolojen seurannassa ja puuttumisessa

1. Sairauspoissaolo

Huoltajan tehtävät:

- Ilmoittaa opettajalle lapsensa sairauspoissaolosta viivytyksettä Wilman kautta tai muulla opettajan kanssa sovitulla tavalla
- Opettajan tehtävät:
- sairauspoissaolosta tiedon saatuaan merkitsee poissaolon Wilmaan, mikäli huoltaja ei ole sitä tehnyt
- soittaa huoltajalle tarvittaessa, jos oppilas ei ole saapunut kouluun eikä huoltaja ole tiedottanut sairauspoissaolosta
- ilmoittaa huoltajalle, jos oppilas sairastuu kesken koulupäivän ja on tarve lähteä kotiin.
- seuraa oppilaan sairauspoissaoloja
- on yhteydessä huoltajaan ja tarvittaessa kouluterveydenhoitajaan oppilaan ollessa toistuvasti poissa sairauden vuoksi
- ryhtyy toimiin opetuksen järjestämiseksi, kun sairauspoissaolon pituus vaatii sitä

2. Muu luvallinen poissaolo

Lähtökohtaisesti perheen lomamatkat toivotaan järjestettävän koulujen loma-aikoina.

Huoltajan tehtävät:

- hakee opettajalta lupaa yksittäisen tunnin tai enintään 3 päivää kestäväan poissaoloon
- hakee rehtorilta luvan lapsensa yli 3 päivän kestäväan poissaoloon (lupahakemus kaupungin nettisivuilla)
- vastaa ja valvoo sitä, että lapsi suorittaa koulutehtävänsä poissaolon ajalta
- Oppilaan tehtävät:
- pyytää opettajilta hyvissä ajoin koulutehtävät, jotka hänen tulee tehdä poissaolonsa aikana

Opettajan tehtävät:

- myöntää harkinnan mukaan luvan enintään 3 päivää kestäväälle poissaololle
- antaa oppilaalle koulutehtävät, jotka luvallisen poissaolon aikana oppilaan tulee suorittaa

Rehtorin tehtävät:

- myöntää harkinnan mukaan yli kolmen päivän poissaololuvan

3. Luvaton poissaolo

Huoltajan tehtävät:

- keskustele lapsensa kanssa poissaolojen syistä
- huolehtii omalla toiminnallaan, että luvattomat poissaolot loppuvat
- kirjaa poissaolot luvattomiksi Wilman koulun antamassa määräajassa
- on yhteydessä lapsensa opettajaan / luokanohjaajaan
- on tarvittaessa yhteydessä oppilashuollon työntekijään (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja)

Oppilaan tehtävät:

- keskustele opettajan kanssa ja kertoo oman käsityksensä poissaolojen syistä sekä kertoo näkemyksensä siitä, miten häntä voitaisiin auttaa poissaolojen vähentämisessä
- tekee opettajan kanssa suunnitelman tukemaan säännöllistä koulunkäyntiä ja korvaavien tehtävien tekemistä

Opettajan tehtävät:

- merkitsee luvattomat poissaolot Wilmaan
- on välittömästi yhteydessä oppilaan huoltajaan selvittämättömistä poissaoloista; pyytää selvitystä ja sopii seurannasta
- keskustelee oppilaan kanssa kuunnellen tämän käsitystä tilanteesta (liittyvätkö poissaolot esim. oppimisvaikeuksiin, kaverisuhteisiin, elämäntilanteeseen, ristiriitoihin kotona tai koulussa) ja tekee oppilaan kanssa suunnitelman poissaolojen lopettamisesta ja koulutyöhön palaamisesta
- hyödyntää yleisen tuen tukitoimia (Wilma)
- jos poissaolot jatkuvat em. toimien jälkeen, kutsuu huoltajan ja oppilaan palaveriin, johon pyytää tarvittaessa oppilashuollon työntekijän (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja) työpariksi. Yhdessä mietitään tarvittavia tukitoimia. Oppilaalle voi antaa mahdollisuuden kertoa toiveensa siitä, ketkä koululta osallistuvat neuvotteluun. Palaverissa sovitaan, miten tilannetta seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa. Myös seurantapalaverin aika sovitaan.

Liite: Tupakkatuotteiden ja päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkalaki (1976 / 693, jonka muutos 2010 / 698, voimaantulo 1.10.2010) ja alkoholia ja huumeita koskeva lainsäädäntö säätelevät sekä koulualueella tupakointia, alkoholin käyttöä julkisilla paikoilla että nuorten tupakointia ja alkoholinkäyttöä yleensä. Huumeiden käyttö on Suomessa kriminalisoitu.

Koulun tulee olla savuton ja päihteetön työympäristö. Tupakointi on kokonaan kielletty perusopetusta antavien oppilaitosten sisätiloissa ja niiden käytössä olevilla ulkoalueilla (12 §) Alle 18-vuotias ei saa pitää hallussaan tupakkatuotteita (10 §). Tupakan myyminen ja kaikki luovuttaminen alle 18-vuotiaalle on kielletty (10 §). Päihteiden ja huumeiden tuominen kouluun, niiden käyttäminen ja päihtyneenä esiintyminen koulukäyntiin liittyvissä tilaisuuksissa on kielletty.

Mikäli kouluyhteisön jäsen esiintyy koulussa, koulun alueella tai koulun järjestämässä tilaisuudessa päihtyneenä, huumeiden tai lääkeaineiden vaikutuksen alaisena tai pitää hallussaan päihteitä, huumeita tai lääkeaineita, toimitaan Keuruun kaupungin huumestrategiassa sovitulla tavalla. Sen mukaan edellä mainituissa tilanteissa otetaan välittömästi yhteys huoltajiin ja asiasta tehdään lastensuojeluilmoitus. Huumeiden käyttö ja hallussapito ovat rikoksia, joista tehdään aina ilmoitus poliisille.

Koulun opiskeluhuollon suunnitelmassa on kirjattava, miten koulussa pyritään mahdollisimman varhain tunnistamaan, ehkäisemään ja puuttumaan tupakointiin ja päihteiden käyttöön. Toimintamalleja voivat olla puheeksi ottaminen, yhteydenotto kotiin, koulun kurinpitomenettelyt, lastensuojeluilmoitus tai yhteys poliisiin. Oppilaita rohkaistaan hakemaan apua ja vanhemmille tiedotetaan toimintamalleista ja tarjolla olevista tukimuodoista. Suunnitelmassa on määriteltävä kouluyhteisön menettelytavat seuraavissa tilanteissa:

- oppilas kertoo päihdeongelmastaan
- oppilaalta löydetään päihteitä tai hän on päihtyneenä koulussa
- oppilas kärsii kodin päihdeongelmasta
- koulussa toimivat aikuiset tai koulun ulkopuolelta tulevat henkilöt esiintyvät koulussa päihtyneenä: päihtyneet henkilöt poistetaan koulun alueelta.

Menettely tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön puuttumisessa

Jos oppilaalta löydetään alkoholia, selvitetään, onko hän nauttinut ainetta. Alkoholi otetaan häneltä pois ja asiasta ilmoitetaan välittömästi oppilaan huoltajalle.

Jos oppilas on nauttinut alkoholia, hänet eristetään muista oppilaista ja hänen huoltajansa kutsutaan hakemaan hänet koulusta pois. Myös 18 vuotta täyttäneen alkoholia nauttineen oppilaan on välittömästi poistuttava koulusta.

Valvontaa jatketaan huoltajan saapumiseen asti. Jos huoltajaa ei tavoiteta, ilmoitetaan asiasta poliisille. Tarvittaessa poliisi voi puhalluttaa oppilaan tai viedä verikokeeseen oppilaan tai hänen huoltajansa luvalla.

Mikäli oppilas käyttäytyy väkivaltaisesti, kutsutaan poliisi paikalle. Tapahtumasta ilmoitetaan sosiaaliviranomaiselle.

Jos oppilaan epäillään käyttäneen alkoholin sijasta muita huumaavia aineita, menetellään edellä kuvatulla tavalla. Kouluterveydenhoitaja toimittaa epäillyn oppilaan huoltajan luvalla mahdollisimman pian terveyskeskukseen testejä varten. Jos oppilas kieltäytyy testistä, toimitaan kuin näyte olisi positiivinen. Asiasta ilmoitetaan aina poliisille ja sosiaaliviranomaisille.

Sekä alkoholin- että huumeidenkäyttötapausten jatkotoimenpiteenä kouluterveydenhoitaja kutsuu yhteisneuvottelun koolle mahdollisimman pian. Neuvottelussa ovat mukana oppilas, hänen huoltajansa, terveydenhoitaja, sosiaalityöntekijä sekä asiaa hoitaneet koulun henkilöt. Neuvottelussa sovitaan jatkotoimista, esimerkiksi hoitoon ohjauksesta. Rehtori käyttää koulun toimintasäännön mukaista kurinpitorangaistusvaltaa.

Keuruun kaupunki

Liite 6

SUOSTUMUS LAPSENNE KOULUNKÄYNTIIN LIITTYVIEN ASIOIDEN KÄSITTELYSTÄ ASIANTUNTIJARYHMÄSSÄ

Asiantuntijaryhmässä on läsnä oppilaan koulunkäyntiin liittyviä viranhaltijoita sekä huoltaja(t). Asioiden käsittely on luottamuksellista. Palaverista tiedotetaan huoltajille tällä lomakkeella.

Koulu		
Oppilaan nimi ja luokka		
Oppilaan opettaja/luokanvalvoja		
Palaverin koollekutsuja (nimi & puh.)		
Palaverin aihe		
Palaveriin osallistujat ja ammattinimikkeet	1	5
	2	6
	3	7
	4	8
Palaverin aika ja paikka	Asiantuntijaryhmä kokoontuu	
Huoltajan/ huoltajien allekirjoitus	pvm _____	pvm _____
	allekirjoitus _____	allekirjoitus _____
Palaverin koollekutsujan allekirjoitus	pvm _____ allekirjoitus ja virka-asema _____	

Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista Keuruun yhteiskoulun lukiossa

---

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Keuruun kaupunki on laatinut suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä (Liite 1)

Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä (Lukiolaki 714/2018 30 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022).

Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai antaa muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä oppilaitosyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. (Liite 2)

Opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. (Lukiolaki 165/2022 lisätty 7 mom.)

Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukioskoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitotoimia (lukiolaki 714/2018 41 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022).

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Keuruun yhteiskoulun lukion suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista on erillinen asiakirja, joka on opetussuunnitelman liitteenä.

Keuruun yhteiskoulun lukion suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Suunnitelma on käsitelty Keuruun yhteiskoulun lukion opiskelijakunnassa xx.xx.2022

Suunnitelma on käsitelty Keuruun yhteiskoulun lukion henkilökunnan kokouksessa xx.xx.2022

Suunnitelma on hyväksytty johtokunnassa (huoltajien ja sidosryhmien edustus) xx.xx.2022

Sisällys

1. Lukijalle
  2. Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
  3. Kurinpidolliset toimet
  4. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteessa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
  5. Lukiolaissa olevia ohjeistuksia rehtorin ja opettajan toimintaan
  6. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
  7. Perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen
  8. Tiedottaminen
  9. Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten
- Liite 1: Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Liite 2: Järjestyssäännöt
- Liite 3: Opiskelijan henkilökohtainen suunnitelma opetuksen epäämisen aikaisesta opetuksen järjestämisestä ja seurannasta sekä turvallisesta opetukseen palaamisesta

1. Lukijalle

Tämän suunnitelman tarkoituksena on taata omalta osaltaan turvallinen opiskeluympäristö, työrauha, sisäinen järjestys ja opiskelun esteetön sujuminen kaikille opiskelijoille ja koulu yhteisössä toimiville henkilöille.

Keuruun yhteiskoulun lukiossa noudatetaan lukiolain 714/2018 ja lukiolain 810/2022 määräyksiä koskien opiskelijan turvallisuutta ja kurinpitoa.

Suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja menettelytavoista on osa lukion opetussuunnitelmaa, johon se on liitetty erillisenä liitteenä (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, luku 4.4.) Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenmukainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestysääntöjen toteutumista.

Suunnitelma on laadittu kiinteänä osana lukion opetussuunnitelmatyötä lukion hyvinvointiryhmässä. Suunnitelman luonnokseen on pyydetty kommentteja ja ehdotuksia lukion opiskelijakunnalta (hallitus) ja henkilökunnalta ja sidosryhmiltä (johtokunta).

Tämän suunnitelman toimenpiteitä sovelletaan Keuruun yhteiskoulun lukiossa rike- ja häiriötilanteissa.

2. Yhteistyö viranomaisten ja huoltajien kanssa

Lukion ensimmäisen vuoden aikana sekä opiskelijoita että vanhempia perehdytetään lukiokoulutukseen, sen toimintatapoihin ja menettelyihin. Lukiolaisen huoltajille tarjotaan keskustelutilaisuutta yhdessä opiskelijan ja ryhmänohjaajan kanssa. Vanhempaintapaamiset ja –illat ovat kiinteä osa koulun yhteydenpitoa huoltajiin. Huoltajien kanssa monimuotoiset, toistuvat tapaamiset edistävät opiskelijan kouluviihtyvyyttä, hyvinvointia ja suovat mahdollisuuden tarttua sellaisiin tilanteisiin, jotka voivat aiheuttaa ongelmia opiskelussa tai johtaa syrjäytymiseen. Opiskelijoiden vanhemmille esitellään järjestysäännöt ja erilaiset suunnitelmat, joilla opiskelijan hyvinvoinnista huolehditaan. Wilma-liittymä mahdollistaa kiinteän yhteydenpidon silloinkin, kun huoltaja ei pääse koulun järjestämiin tilaisuuksiin.

Ennaltaehkäisevässä tarkoituksessa tehdään yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Tärkeimpänä on oman koulun opiskelijahuollon henkilöstö, joiden kontaktit ulottuvat alueen sosiaali- ja terveystoimen monialaisiin yhteistyötahoihin. Heidän kautta opiskelijan asioita voidaan hoitaa tehokkaasti niiden viranomaisten kanssa, joiden toimialaan asia kulloinkin liittyy.

Keuruun yhteiskoulun tekee yhteistyötä oman nimetyn poliisin kanssa alakoulusta lukioon saakka. Poliisin kanssa tehtävään yhteistyöhön kuuluvat erilaiset koulutustilaisuudet sekä opiskelijoille että henkilöstölle turvallisuuskoulutuksina ja muuna ajankohtaisena yhteistyönä.

Sosiaalitoimen henkilöstön kanssa tehdään yhteistyötä opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti lain edellyttämällä tavalla. Opiskeluhoitosuunnitelmaan on kirjattu erilaisia menettelytapoja ennaltaehkäisevän työn kokonaisuudesta ja opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämisestä. Ennaltaehkäisevän työn muotoja kehitetään jatkuvasti.

3. Kurinpidolliset toimet

Opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä.

Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. Opiskelijan on käyttäytyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. (Lukiolaki 714/2018, 30 § 2 mom, muutettu lailla 165/2022)

Opiskelijalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos opiskelija jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä kirjallisen varoituksen saatuaan, hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta määräajaksi, kuitenkin enintään yhdeksi vuodeksi, sekä erottaa asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. Oppivelvollinen voidaan kuitenkin erottaa oppilaitoksesta enintään kolmeksi kuukaudeksi. (Lukiolaki 714/2018, 41 § 1 mom, muutettu lailla 165/2022)

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta.

Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmen työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseksi. (Lukiolaki 714/2018, 41 § 3 mom, muutettu lailla 165/2022)

4. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteessa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt

Ohjaus/kasvatuskeskustelu on ensisijainen keino puuttua opiskelijan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelua käytetään, kun opiskelija häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestystä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita epäkunnioittavasti. Keskustelusta päättää ryhmänohjaaja tai opettaja. Keskustelu on pyrittävä järjestämään mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen. Ryhmänohjaaja/opettaja ilmoittaa keskustelun huoltajalle sekä kirjaa keskustelun wilmaan. Huoltajalle on varattava mahdollisuus osallistua keskusteluun.

Opiskelijan määräämisestä poistumaan luokahuoneesta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi ja opiskelijan määräämisestä poistumaan muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, päättää oppituntia tai muuta opetustilaisuutta pitävä opettaja. Opettaja kirjaa toimenpiteen wilmaan ja ilmoittaa asiasta huoltajalle.

Opiskelijan määräämisestä poistumaan oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta päättää rehtori tai opettaja. Rehtori tai opettaja kirjaa toimenpiteen wilmaan ja ilmoittaa asiasta huoltajalle.

Ennen opetuksen epäämistä on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti ja opiskelijaa on kuultava tai hankittava muu tarpeellinen selvitys. Rehtori vastaa kuulemisesta. Rehtori varaa opiskelijan

huoltajalle tilaisuuden tulla kuulluksi. Kuuleminen voidaan toteuttaa Wilman kautta tai kutsumalla huoltaja koululle. Rehtori tekee viranhaltijapäätöksen opetuksen epäämisestä. Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma opiskelijan tuesta epäämisen aikana ja opetukseen palatessa (Liite 3). Suunnitelmaan kirjataan myös opiskelijan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin ja kuraattorin kanssa.

Ennen kirjallisen varoituksen antamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti ja oppilasta on kuultava tai hankittava muu tarpeellinen selvitys. Rehtori vastaa kuulemisesta ja tarpeen mukaan määrää opettajan kuulemaan oppilasta tai hankkimaan muun tarpeellisen selvityksen. Rehtori varaa oppilaan huoltajalle tilaisuuden tulla kuulluksi. Kuuleminen voidaan toteuttaa wilman kautta tai kutsumalla huoltaja koululle. Kirjallisesta varoituksesta päättää lukion rehtori (Keuruun kaupungin sivistyslautakunnan delegoitsääntö xx)

Oppivelvollisen määräaikaisesta erottamisesta enintään kolmeksi kuukaudeksi päättää sivistyslautakunta rehtorin valmistelun pohjalta.

5. Lukiolaissa olevia ohjeistuksia rehtorin ja opettajan toimintaan

43 § Häiritsevän tai turvallisuutta vaarantavan opiskelijan poistaminen

Rehtorilla ja opettajalla on oikeus poistaa luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta opiskelija, joka ei noudata 41 §:n 2 momentissa tarkoitettua poistumismääräystä. Rehtorilla ja opettajalla on myös oikeus poistaa oppilaitoksen alueelta opiskelija, joka ei poistu saatuaan tiedon 41 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta opetuksen epäämisestä.

Jos poistettava opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia opiskelijan poistamiseksi tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.

Rehtori ja opettaja voivat 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa toimia yhdessä tai kumpikin erikseen. Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.

Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain (39/1889) 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

45 § Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita

Rehtorilla ja opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa opiskelijalta 40 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine.

Jos haltuun otettavaa esinettä tai ainetta hallussaan pitävä opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla ja opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina opiskelijan ikä ja tilanteen

uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Oikeus käyttää voimakeinoja koskee vain opiskelijan omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavia esineitä tai aineita.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettussa haltuunotossa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä. Voimakeinojen käytön liioittelusta säädetään rikoslain 4 luvun 6 §:n 3 momentissa ja 7 §:ssä.

Tässä pykälässä säädettyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

46 § Oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat

Opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa opiskelijan mukana olevat tavarat, opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat sekä päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 40 §:n 2 momentissa tarkoitetun esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos on ilmeistä, että opiskelijan hallussa on tällaisia esineitä tai aineita ja opiskelija pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole.

Opiskelijalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy.

Tarkastajan tulee olla opiskelijan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla.

Edellä 3 momentissa säädetystä tarkastuksen suorittamistavasta voidaan kuitenkin poiketa, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Tässä pykälässä säädettyt oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin opiskelija osallistuu opetussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen koulutukseen tai toimintaan.

47 § Haltuun ottamisen ja tarkastamisen yleiset periaatteet

Edellä 45 ja 46 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua opiskelijan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja opiskelijan tarkastamisessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

Toimenpiteiden käyttö tulee oppilaitoksissa suunnitella ja ohjeistaa.

Edellä 45 §:n mukaisten voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle. Opiskelijan tarkastaminen ja esineiden ja aineiden haltuun ottaminen tulee kirjata. Haltuun ottamisesta ja tarkastamisesta on ilmoitettava alaikäisen opiskelijan huoltajille mahdollisimman pian.

48 § Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen

Edellä 45 §:ssä tarkoitetut opiskelijalta haltuun otetut esineet ja aineet luovutetaan opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle tai, jos opiskelija on täysi-ikäinen, hänelle itselleen. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksiset ja kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi. Opiskelijalle itselleen luovutettavat esineet ja aineet luovutetaan työpäivän päätyttyä.

Jos huoltaja ei kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta nouda esinettä tai ainetta, se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen tulee kirjata.

6. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturva-periaatteiden noudattamiseen kurinpitotoimia käytettäessä

Hallinnon yleiset oikeusturvaperiaatteet: yhdenvertaisuus-, suhteellisuus-, objektiviteetti- ja tarkoitussidonnaisuusperiaate, ohjaavat kurinpitotoimien toteuttamista.

Sinä aikana, jolloin opiskelijaa vastaan on syyte vireillä yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan saa samaan aikaan aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä. Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syytteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä, paitsi jos kyseessä on teko, joka ei ole rikos, mutta siitä voidaan kuitenkin rangaista kurinpidollisesti. Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitotoimia. Opiskelija saadaan kuitenkin erottaa määräajaksi tai erottaa asuntolasta, jos se opiskelijan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.

Toimien käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten esimerkiksi häpäisemistarkoituksessa.

7. Perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen

Rehtori vastaa opettajien perehdyttämisestä kurinpidollisten toimivaltuuksiensa käyttämiseen ja siitä, että opettajat ymmärtävät siihen liittyvät oikeusturvaperiaatteet. Henkilöstön osaamisen varmistamiseksi voidaan järjestää erillisiä koulutuksia. Tarvittaessa mahdollistetaan osallistuminen asiaan liittyviin ajankohtaiskoulutuksiin.

Tämä suunnitelma käsitellään yhteisesti lukuvuoden alussa ja perehdytettäessä uutta opettajaa. Suunnitelman mahdolliset koulukohtaiset tarkennukset lisätään koulun lukuvuosisuunnitelmaan/järjestyssääntöihin.

8. Tiedottaminen

Tästä suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja muista opiskeluun liittyvistä asioista tiedotetaan huoltajille ja opiskelijoille vuosittain lukuvuoden alussa. Rehtori huolehtii ryhmänohjaajien tiedottamisesta ja osaamisesta kurinpitoon liittyvissä asioissa. Lisäksi tämä suunnitelma löytyy Wilmasta (tiedotteet) ja koulun kotisivuilta.

9. Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten

Menettelytavat tämän suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten ovat lähinnä määrällisiä ja asiasisällöllisiä kokonaisuuksia. Keuruun yhteiskoulun lukiossa seurataan toimenpiteiden kokonaismäärää, toistuvuutta ja rikkeiden syitä: kuinka paljon on tehty kurinpitotoimia hallintopäätösten mukaisesti ja mistä syistä ne on tehty. Lisäksi seurataan, onko yhdellä henkilöllä useita rangaistuksia vai riittääkö yksi kurinpidollinen toimi ongelman ratkaisemiseksi ja rikkeen toistuvuuden ennaltaehkäisyksi.

Edellä mainitut anonyymit seurantatiedot käsitellään lukion hyvinvointiryhmässä.

Liite 1.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

1. Määritelmiä

Väkivalta

Maailman terveysjärjestö WHO:n määritelmän mukaan väkivalta on fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön. Määritelmän mukaan väkivalta johtaa tai voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriytymiseen tai perustarpeiden tyydyttymättä jäämiseen. Turvallisuuden tunteeseen kuuluu keskeisesti luottamus, joka rikotaan väkivallan teoissa.

Väkivallasta voidaan erottaa erilaisia tyyppejä:

- **Fyysinen väkivalta:** Fyysistä väkivaltaa on toisen fyysisen koskemattomuuden loukkaaminen toisen kehon satuttamisen kautta. Fyysistä väkivaltaa on kaikenlainen pahoinpitely, kuten esim. lyöminen, potkinen, kuristaminen, töniminen ja hiuksista repiminen. Väkivalta on helpoiten tunnistettavissa silloin, jos siitä jää fyysisiä vammoja ja jälkiä.
- **Psyykkinen väkivalta:** Psykologinen väkivalta ilmenee loukkausten tai muunlaisen sanallisen nöyryytyksen kautta ja aiheuttaa psykologisia vaikutuksia sitä kärsiville. Joissakin tapauksissa psykologisen tai sanallisen väkivallan vaikutukset ovat peruuttamattomia.
- **Seksuaalinen väkivalta:** Seksuaaliväkivallassa on kyse seksuaalisen itsemääräämisoikeuden ja yksityisyyden loukkauksesta. Seksuaaliväkivalta on erityisen traumatisoivaa, koska ihmisen seksuaalisuutta loukattaessa loukataan koko ihmisyyttä. Seksuaalisessa väkivallassa seksuaaliset teot ovat usein vallan- ja voimankäyttöä ja aiheuttavat pelkoa. Seksuaaliväkivalta aiheuttaa syyllisyyttä ja häpeää ja siten myös salailua, jonka vuoksi apua ei uskalleta hakea ja pyytää.

Kiusaaminen

Kiusaamisilmiöstä on olemassa erilaisia määritelmiä. Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokan tai ryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaamistilannetta kuvastaa se, että henkilö joutuu yhden tai useamman muun henkilön toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Tilanne ei ole tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden nahistelua, vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön suhteessa kiusaajaan. Riidat ja erimielisyydet eroavat kiusaamisesta siinä, että ne ovat usein hetkellisiä, eikä niiden kohteeksi joudu jatkuvasti yksi ja sama henkilö.

Kiusaamista on vaikea määritellä ja mitata, koska siinä on toiminnan lisäksi kyse asenteista; kuinka kiusattu itse asennoituu kiusaamiseensa ja kuinka muut yhteisön jäsenet suhtautuvat kiusattuun. Yhtenä lähtökohdana kiusaamisen määrittelyissä voidaan pitää kiusaamisen kohteeksi joutuneen omia kokemuksia, sillä jokainen kokee kiusaamisen omalla tavallaan. Koulussa aikuisten tehtävänä on selvittää tilanteet niin, ettei kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi koulupäivän aikana.

Kiusaamisen määritelmästä olisi hyvä käydä keskustelua myös oppilaiden ja vanhempien kanssa. Huomiota tulisi erityisesti kiinnittää oppilaiden ja aikuisten erilaisiin käsityksiin siitä, mitä he pitävät kiusaamisena ja

mitä eivät. Opettajilla, oppilailla ja vanhemmilla voi olla erilaiset määritelmät kiusaamisesta, mikä ohjaa heidän toimintaansa käytännön elämässä. (MLL)

Häirintä

Häirinnällä tarkoitetaan toisen tai toisten arvon ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista siten, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Sukupuoliseksi häirinnäksi katsotaan ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esimerkiksi halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen, teot, jotka saavat tuntemaan itsensä noloksi, pelokkaaksi, loukkaantuneeksi tai vihaiseksi.

Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värityneet vitsit, vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen sekä raiskaus tai sen yritys ovat seksuaalista häirintää. Häirintää voi tapahtua myös puhelimen ja netin välityksellä. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi silloin kun sitä jatketaan, vaikka huomion kohde ilmaisisi sen olevan epämiellyttävää.

2. Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen

Koulujen yhteisölliseen toimintakulttuuriin kuuluvat mm. koulun järjestyssäännöt, yhteiset ja luokkakohtaiset sopimukset sekä niiden noudattaminen ja niistä tiedottaminen. Lisäksi kouluissa on käytössä oppilaskuntatoimintaa sekä kummi- ja tukioppilastoimintaa. Luokkatasolla korostuu opettajan oppilastuntemus ja tämän kautta yksittäisen oppilaan kokemus kuulluksi, nähdyksi ja tunnistetuksi tulemisesta. Oppilaita rohkaistaan kertomaan epäkohdista koulun henkilökunnalle ja huoltajille. Lisäksi ennakointi ja suunnitelmallisuus auttavat ehkäisemään ongelmatilanteiden syntymistä. Näillä keinoilla turvataan oppilaiden hyvinvointia sekä ehkäistään kiusaamista ja häirintää.

Perustana kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiselle toimii vuorovaikutus- ja ryhmässä toimimisen taidot, erilaisuuden hyväksyminen, empatiakyky, suvaitsevaisuus ja toisen ihmisen kunnioittaminen. Kaikkien kouluyhteisön jäsenten tulee kohdella toisiaan kunnioittavasti ja tasavertaisesti. Väkivaltatilanteiden syntymistä ehkäistään riittävällä valvonnalla ja puuttumisella. Väkivaltaa ja aggressiivista käyttäytymistä ehkäistään harjoittelemalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja, noudattamalla eri tilanteissa yhdessä sovittuja sääntöjä ja koulun järjestyssääntöjä ja suunnitelmallisilla puuttumis- ja ojentamiskäytännöillä.

Vuorovaikutus- sekä ryhmässä toimimisen taitojen harjoitteluun on olemassa erilaisia materiaaleja, joita opettaja voi hyödyntää työssään luokkansa kanssa. Luokkien sisäisiin haasteisiin voi tarvittaessa hakea lisätukea ja neuvoja koulun oppilashuoltotyöryhmältä.

3. Väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään puuttuminen

Väkivaltainen ja aggressiivinen käyttäytyminen on kiellettyä ja siihen puututaan välittömästi kielletyn käyttäytymisen ilmetessä henkilökunnan toimesta. Tarvittaessa asian käsittelyyn kutsutaan mukaan muita toimijoita, kuten poliisi, sosiaalityö ja terveydenhuolto. Vakaviin väkivaltatilanteisiin kutsutaan aina poliisi. Väkivaltatilanteiden hallinnassa huomioidaan asiaan liittyvät opetusalan lainsäädäntö mm. opettajien ja rehtorin toimivalta puuttua oppilaan kielteiseen toimintaan.

Kun koulun aikuiselle tulee tieto tai epäily kiusaamisesta tai häirinnästä, tiedon saanut aikuinen selvittää tilannetta tilanteen vaatimalla tavalla niin, että oppilaat saavat kuulluksi tulemisen kokemuksen.

- Mikäli kyseessä on yksittäinen tilanne, tilanteen havainnut aikuinen keskustelee ja selvittää tilanteen yhdessä osallisten kanssa.
- Mikäli kyseessä on epäasiallinen käytös tai häirintä, voi koulun aikuinen järjestää asiasta kasvatustilauksen.
- Mikäli kyseessä on toistuva kiusaaminen tai häirintä, asiasta tiedon saanut aikuinen vie asian koulussa sovittujen käytänteiden mukaisesti eteenpäin esim. Kiva-toiminnan kautta, jolloin koulussa nimetyt kiusaamisasioiden selvittelijät tai kyseisen oppilaan oma opettaja tarvittaessa yhdessä muun koulun henkilöstön kanssa selvittävät asiaa toimintamallin mukaisesti.

Kiusaamisen selvittämisessä kiusatun ja kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa keskustellaan ikätasoon sopivalla tavalla. Keskusteluissa kuullaan kaikkien osallisten kuvaus tapahtumista. Kiusaamiseen osallistuneiden kanssa sovitaan siitä, miten toimintaa muutetaan, jotta kiusaaminen loppuu. Keskustelujen kulku ja sovitut asiat kirjataan ylös. Koulun aikuiset tiedottavat kaikkien osapuolten huoltajia käsiteltävänä olleesta asiasta ja järjestävät seurantakeskustelut eri osapuolten kanssa. Selvittelyssä käytetyt lomakkeet arkistoidaan.

Mikäli kiusaamisen selvittely hankaloituu, eikä tilannetta saada ratkeamaan, kutsutaan tarpeen mukaan jokaiselle osalliselle koolle oppilaskohtainen monialainen yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä. Mikäli näistä toimista huolimatta kiusaamiskokemus vaikeuttaa oppilaan arkea ja koulunkäyntiä, voidaan oppilas ohjata yksilökohtaisen oppilashuollon palvelujen piiriin. Tarpeen mukaan koulun aikuiset voivat kutsua asian selvittämiseen mukaan koulun ulkopuolisia tahoja. Lisäksi koulun aikuiset voivat ohjata perheitä selvittämään oppilaan asiaa vapaa-ajalla sekä hakemaan tukea selvittelyyn alueensa sovittelutoimistosta.

4. Seuranta, arviointi ja tiedottaminen

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisystä ja niihin puuttumisesta tiedotetaan oppilaita, huoltajia ja henkilökuntaa lukuvuosittain. Suunnitelma käydään läpi lukuvuoden alussa henkilökunnan kanssa. Suunnitelmaan voidaan tehdä tarkennuksia oppilaitoskohtaisessa oppilashuollon suunnitelmassa.

Koulun ja luokan tilannetta seurataan lukuvuosittain tehtävillä kyselyillä ja tarvittaessa tietyille oppilasryhmälle kohdennetuilla kyselyillä. Kouluterveydenhuolto seuraa kiusaamistilannetta säännöllisesti terveystarkastusten yhteydessä. Koulun yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä seuraa ja arvioi väkivaltaa, kiusaamista ja häirintää luokkien ja koko koulun tasolla.

Liite 2

Keuruun yhteiskoulun järjestyssäännöt

Järjestyssäännöt turvaavat hyvinvointimme Keuruun yhteiskoulussa. Lain mukaan kaikilla, sekä oppilailla että henkilökunnalla, on oikeus turvalliseen fyysiseen, henkiseen ja virtuaaliseen oppimisympäristöön. Toisten ihmisten kiusaaminen ja häirintä on kielletty. Käyttäydymme kunnioittavasti toisiamme kohtaan.

Sen tähden

- annan kaikille työrauhan
- saavun ajoissa oppitunneille ja koulun kaikkiin tilaisuuksiin
- puhun vuorollani kohteliaasti ja asiallisesti
- kuuntelen ohjeet ja toimin niiden mukaan

- pidän huolta omien tavaroitteni lisäksi toisten ja koulun omaisuudesta
- pidän koulun siistinä
- käyttäydyn rauhallisesti ja asiallisesti kouluaikana ja koulun ulkopuolelle suuntautuvilla matkoilla
- elektronisten laitteiden, kuten matkapuhelimien ja musiikkisoittimien, käyttö on sallittua välitunneilla sekä opettajan luvalla opetuskäytössä. Opettajalla on oikeus takavarikoida laite oppitunnin ajaksi
- jätän ulkovaatteet oppituntien, yhteisten tilaisuuksien ja ruokailun ajaksi käytävään naulakoihin
- kulkuvälineet pysäköidään koulupäivän ajaksi niille varatuille alueille.
- Omilla kulkuneuvoilla siirtyminen on koulupäivän aikana kielletty.

Noudatamme koulussamme Suomen lakia. Tämän takia esimerkiksi

- tupakkatuotteiden kouluun tuominen, käyttö ja hallussapito on kiellettyä
- huumeiden ja päihteiden käyttö, hallussapito ja vaikutuksen alaisena esiintyminen on kiellettyä koko koulualueella ja koulun tapahtumissa
- opettajalla on oikeus ottaa haltuunsa vaaraa aiheuttava esine tai aine sekä tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa
- perusopetuksen oppilaat saavat poistua koulun alueelta ainoastaan poikkeustapauksessa ja erityisluvalla
- häiritsevästi käyttäytyvä oppilas voidaan poistaa oppitunnilta.
- Vahingonteosta seuraa korvausvelvollisuus
- Toisesta henkilöstä otettua valokuvaa tai videota ei saa julkaista ilman tämän lupaa internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa.
- Koulu ei vastaa alueelle tuoduista kulkuneuvoista eikä oppilaiden henkilökohtaisesta omaisuudesta.

Liite 3**Opiskelijan henkilökohtainen suunnitelma opetuksen epäämisen aikaisesta opetuksen järjestämisestä ja seurannasta sekä turvallisesta opetukseen palaamisesta**

Suunnitelma tehdään yhdessä huoltajan ja opiskelijan kanssa

Oppilaan nimi:

Koulu:

Luokka:

Opiskelijan opetuksen järjestämistavat epäämisen aikana:

Opetuksen toteutumisen seurannan tavat:

Opiskelijan tarvitsema muu tuki epäämisen aikana:

Opiskelijan opetukseen palaamisessa huomioidaan seuraavat asiat:

Opiskelijalle varataan mahdollisuus keskusteluun koulupsykologin ja koulukuraattorin kanssa.
Opiskelijalle järjestetään keskusteluaika

___ koulupsykologin kanssa

___ koulukuraattorin kanssa

Keuruulla ____ . ____ . ____

_____
Rehtori

_____
Huoltaja

_____
Opiskelija

POISSAOLOJEN SEURANTA JA PUUTTUMINEN POISSAOLOIHIN LUKIOSSA

OPPVELVOLLISUUSLAKI

Oppivelvollisuuslaissa (2020) oppivelvollisuus päättyy, kun oppivelvollinen täyttää 18 vuotta (Ovl 2§). Oppivelvollisen huoltajan on huolehdittava siitä, että oppivelvollinen suorittaa oppivelvollisuuden (Ovl 9§). Huoltaja, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta laiminlyö 9 §:ssä säädetyn velvollisuutensa valvoa oppivelvollisuuden suorittamista, on tuomittava oppivelvollisen valvonnan laiminlyönnistä sakkoon (Ovl 22§).

Koulutuksen järjestäjän on seurattava oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti (Ovl 12§). Poissaolot haittaavat opintojen edistymistä ja voivat pahimmassa tapauksessa estää opiskelun lukiossa.

Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen.

Em. tilanteissa koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.

POISSAOLOJEN SEURANTA

Lukiossa poissaoloja pyritään ennalta ehkäisemään varhaisella puuttumisella ja auttamisella, sillä runsaat poissaolot haittaavat opiskelua, vaikuttavat arviointiin ja opiskelijan hyvinvointiin syystä riippumatta.

Opettajat merkitsevät poissaolot wilmaan. Poissaoloselvityksen antaa alaikäisen huoltaja ryhmänohjaajalle. Ryhmänohjaaja seuraa poissaolojen kertymistä. Lukion arviointikokouksissa katsotaan yhteenveto kaikista poissaoloista.

Koska suorituksen arviointi perustuu koko kurssin/opintojakson aikana saatuun näyttöön, aiheettomat poissaolot alentavat arvosanaa. Mikäli aiheettomia poissaoloja on runsaasti, kurssi/opintojakso keskeytyy ja opiskelija poistetaan ryhmästä.

Päteviä poissaolosyitä ovat esim. sairaus, autokoulun insinööriajo, liukkaan kelin ajo tai kirjallinen koe, kutsunnat ja etukäteen sovitut poissaolot toisen aineen tunnille osallistumisen takia sekä ryhmänohjaajan tai rehtorin myöntämät poissaolot.

PUUTTUMINEN POISSAOLOIHIN

Kun poissaoloja on kertynyt lukukauden alusta lukien 40 tuntia, ryhmänohjaaja ilmoittaa huoltajille sekä rehtorille poissaolomäärän täyttymisestä. Tässä vaiheessa selvitetään poissaolojen syiden kautta, onko aihetta jatkotoimenpiteille. Pitkään poissaolleen opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkistetaan ja arvioidaan tukitoimien tarve. Lisäksi otetaan keskusteluun mahdollinen määräaikainen oppivelvollisuuden keskeytys (esim sairaus) sekä koulutuspaikan vaihtaminen.

Lukio on velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen, jos alaikäinen opiskelija on ollut poissa yli 100 tuntia lukuvuoden aikana eikä terveydentilan selvittelyssä tai muussa puuttumiskäytännössä ole löytynyt hyväksyttävää syytä poissaoloihin.

TOIMINTAMALLIT POISSAOLOJEN SEURANNASSA JA PUUTTUMISESSA

1. Sairauspoissaolo

Huoltajan tehtävät:

- Ilmoittaa ryhmänohjaajalle huollettavansa sairauspoissaolosta viivytyksettä Wilman kautta tai muulla RO:n kanssa sovitulla tavalla.

Ryhmänohjaajan tehtävät:

- sairauspoissaolosta tiedon saatuaan merkitsee poissaolon Wilmaan, mikäli huoltaja ei ole sitä tehnyt.
- seuraa oppilaan poissaoloja.
- on yhteydessä huoltajaan ja tarvittaessa kouluterveydenhoitajaan opiskelijan ollessa toistuvasti poissa sairauden vuoksi.
- ohjaa opiskelijan opinto-ohjaajalle, jos tarvitsee tehdä muutoksia opiskelusuunnitelmaan sairausloman pituuden vuoksi

2. Muu luvallinen poissaolo

Lähtökohtaisesti perheen lomamatkat toivotaan järjestettävän koulujen loma-aikoina.

Huoltajan tehtävät:

- hakee ryhmänohjaajalta lupaa yksittäisen tunnin tai enintään 3 päivää kestäväan poissaoloon
- hakee rehtorilta luvan huollettavan yli 3 päivän kestäväan poissaoloon (lupahakemus lukion nettisivuilla)
- vastaa ja valvoo sitä, että huollettava suorittaa koulutehtävänsä poissaolon ajalta

Opiskelijan tehtävät:

- pyytää opettajilta hyvissä ajoin koulutehtävät, jotka hänen tulee tehdä poissaolonsa aikana

Ryhmänohjaajan ja rehtorin tehtävät:

- myöntää harkinnan mukaan luvan poissaololle
- tiedottaa luvan myöntämisestä opiskelijalle ja huoltajalle ja ohjeistaa toiminnasta poissaolon aikana
- merkitsee myöntämänsä lomat wilmaan

3. Luvaton poissaolo

Huoltajan tehtävät:

- keskustelee opiskelijan kanssa poissaolojen syistä

- huolehtii omalla toiminnallaan, että luvattomat poissaolot loppuvat
- kirjaa poissaolot luvattomiksi Wilmaan
- on yhteydessä ryhmänohjaajaan ja/tai opinto-ohjaajaan
- on tarvittaessa yhteydessä opiskelijahuollon työntekijään (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja)

Opiskelijan tehtävät:

- keskustelee RO:n kanssa ja kertoo oman käsityksensä poissaolojen syistä sekä kertoo näkemyksensä siitä, miten häntä voitaisiin auttaa poissaolojen vähentämisessä
- tekee RO:n kanssa suunnitelman tukemaan säännöllistä koulunkäyntiä.

Ryhmänohjaajan tehtävät:

- merkitsee luvattomat poissaolot Wilmaan
- on yhteydessä opiskelijan huoltajaan selvittämättömistä poissaoloista; pyytää selvitystä ja sopii seurannasta
- keskustelee opiskelijan kanssa kuunnellen tämän käsitystä tilanteesta (liittyvätkö poissaolot esim. oppimisvaikeuksiin, kaverisuhteisiin, elämäntilanteeseen, ristiriitoihin kotona tai koulussa) ja tekee opiskelijan kanssa suunnitelman poissaolojen lopettamisesta ja koulutyöhön palaamisesta
- ohjata opiskelija opinto-ohjaajan luokse, jos opiskelija katsoo olevansa väärässä opiskelupaikassa tai jos opiskelijan opintosuunnitelmaa tulee tarkistaa
- jos poissaolot jatkuvat, kutsuu huoltajan ja oppivelvollisen palaveriin, johon pyytää tarvittaessa opiskelijahuollon työntekijän (kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja) työpariksi. Yhdessä mietitään tarvittavia tukitoimia. Opiskelijalle voi antaa mahdollisuuden kertoa toiveensa siitä, ketkä koululta osallistuvat neuvotteluun. Palaverissa sovitaan, miten tilannetta seurataan ja kuka siitä miltäkin osin vastaa. Myös seurantapalaverin aika sovitaan.